

PELHŘÍMOV

NEMÍSTO

TEREZA MIRSKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ATELIER REDČENKOV - DANDA

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT 2018

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Tereza Mirská AR 2017/2018, LS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) PELHŘIMOV - NEMÍSTO	
(AJ) PELHŘIMOV - NONPLACE	
JAZYK PRÁCE: Český	
Vedoucí práce:	Ing. arch. Boris Redčenkov Ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
Oponent práce:	Ing. arch. Luděk Rýzner
Klíčová slova (česká):	Pelhřimov, místo, nemísto, transformace, revitalizace, průtah, řeka, urbanismus
Anotace (česká):	Urbanistický návrh území na východ od centra Pelhřimova se zabývá jeho transformací a začleněním do kontextu města. Soustředí se na tvorbu či umocnění vazeb mezi centrem a periferií a využití potenciálů daného území pro doplnění stávající městské struktury, popřípadě vytvoření struktury nové.
Anotace (anglická):	Masterplan of an area to the east of the centre of Pelhřimov focuses on transformation and inclusion of the area into the city context. It aims to create or enhance linkage between the centre and the periphery as well as to fulfill potential of the area by amending the existing urban structure or creating a new one.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 23. 5. 2018

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolio a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Tereza Mirská

datum narození: 12. 10. 1992

akademický rok / semestr: 2017/2018, letní semestr

obor: AU

ústav: 15118 Ústav nauky o budovách

vedoucí diplomové práce: Ing. arch. Boris Redčenkov

téma diplomové práce: Pelhřimov – transformace východního předměstí

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Předmětem diplomové práce je transformace východního předměstí Pelhřimova. Práce se zaměří na hledání vazeb mezi centrem a periferií, zapojení daného území do kontextu města pomocí adekvátního doplnění urbánní struktury a nalezení vhodného využití.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

Stavební program bude vycházet z úvodní rozvahy, která je založená na analýzách a rešerších uvedených v diplomním semináři.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Autorská zpráva

Schéma konceptu návrhu

Vizualizace

Situace 1:1000 – 1:2000

Řezy vybraných částí 1:100 – 1:500

(Měřítka a obsah výkresů se mohou po konzultaci s vedoucím v průběhu práce měnit.)

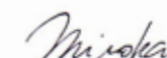
4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Fyzický model

Portfolio 2x

CD 2x

Datum a podpis studenta 26. 2. 2018

Datum a podpis vedoucího DP

26. 2. 2018

Datum a podpis děkana FA ČVUT

26. 2. 2018

registrováno studijním oddělením dne

26. 2. 2018

PODĚKOVÁNÍ

V první řadě bych ráda poděkovala vedoucímu práce Ing. arch. Borisovi Redčenkovi za podnětné a inspirativní konzultace nejenom v posledním semestru.

Velký dík patří rodině za podporu po celou dobu mého studia a přátelům za společnost a cenné rady. Na závěr bych chtěla poděkovat panu Ing. Olijnykovi a zástupcům Městského úřadu v Pelhřimově, jmenovitě panu Ing. Součkovi za ochotu a poskytnuté podklady.

PŘEDMLUVA

Tato publikace vznikla jako výsledek diplomního projektu na Fakultě architektury ČVUT pod vedením Ing. arch. Borise Redčenkova a navazuje na diplomní seminář, jehož výsledkem je publikace Pelhřimov - rozbor města.

Diplomová práce se zabývá lokalitou v těsném sousedství centra Pelhřimova, její transformací a začleněním do kontextu města. Cílem je urbanistický návrh revitalizace lokality, který se soustředí na tvorbu či umocnění vazeb mezi centrem a periferií a využití potenciálů daného území pro doplnění stávající městské struktury, popřípadě vytvoření struktury nové.

NEMÍSTO

MÍSTO

1

ANALÝZA

Pelhřimov	18
urbánní vývoj	20
historické vrstvy zástavby	26
dominanty	27
Bělá - problémová mapa	28
Bělá - vize	29
vymezení řešeného území	30
historie území	32
regulace Bělé	34
stavba průtahu	35
zástavba	36
uliční síť	37
typologie zástavby	38
záplavové území	39
využití území	40
vlastnické vztahy	41
problémová mapa	42
mapa hodnot a potenciálů	44
závěr analýzy	47

2

VIZE

zeměpisné místo	51
-----------------	----

3

NÁVRH

koncept	55
proces návrhu	56
asanace	58
Bělá	60
cesty	62
místa	64
celková axonometrie	66
situace	68
řezy	70
humanizace průtahu	72
křižovatka u Rekrey	78
zkratka	84
nábřeží	90
areál Škrobáren	100

4

ZÁVĚR

slovo závěrem	107
bibliografie	108

1

ANALÝZA

PELHŘIMOV

Na západním okraji Českomoravské vrchoviny, v údolí říčky Bělé leží okresní město Pelhřimov s 16 000 obyvateli. Nachází se blízko hranice mezi Jihočeským krajem a Krajem Vysočina se statutárním městem Jihlava.

Poloha téměř na půli cesty mezi Prahou a Brnem činí tato dvě velkoměsta dobře dostupná. Zásadním druhem dopravy je pro město doprava automobilová a autobusová. Naopak železniční doprava má pouze regionální význam, zejména proto, že se větší železniční koridory Pelhřimovu vyhýbají. V Pelhřimově se kříží dvě silniční trasy republikového významu. Je to silnice I. třídy I19, která vede z Plzně přes Tábor a v Pelhřimově se napojuje na silnici I34 vedoucí z Českých Budějovic do Svitav.

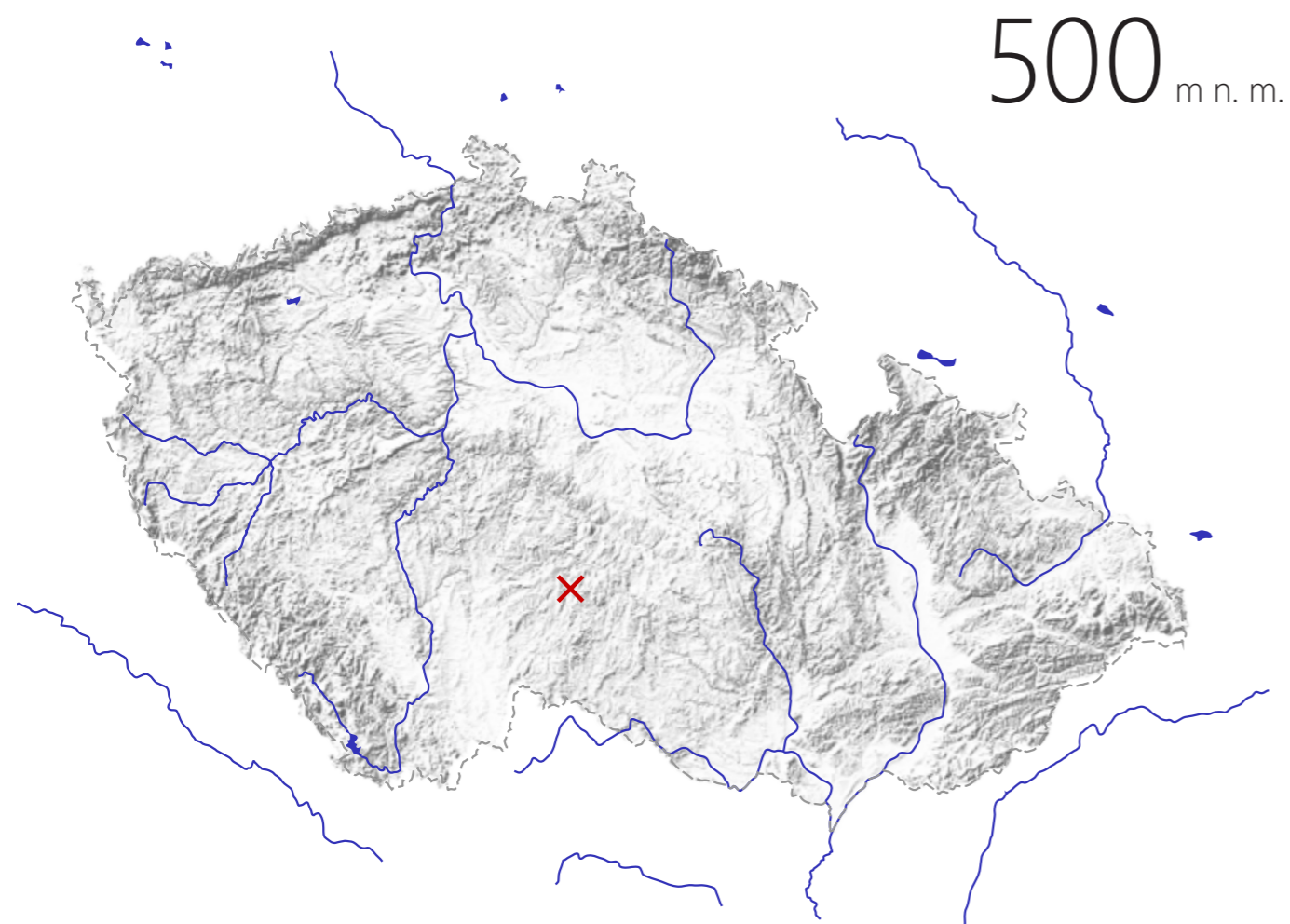
Pelhřimov jako centrum okresu poskytuje odpovídající občanskou vybavenost jak městského, tak regionálního významu. Hospodářsky je Pelhřimov průmyslovým střediskem. Kromě středně velkých firem zaměřených na výrobu potravin či spotřebního zboží je ekonomickým tahounem Agrostroj. Podnik vyrábějící a montující zemědělskou techniku je jedním z největších zaměstnavatelů v kraji a velkou hybnou silou pro poměry ve městě.

V současné době v Pelhřimově žije zhruba 16 000 lidí, ale trend počtu obyvatel je spíše klesající. Na vině může být mimo jiné stěhování obyvatel do blízkých vesnic, či nižší porodnost. V Pelhřimově fungují čtyři základní školy, čtyři střední školy a jedno odborné učiliště, žádná vysoká

škola zde pobočku nemá. Dalším trendem, který lze pozorovat, je tedy odliv lidí s vysokoškolským vzděláním. Jen malý podíl se jich vrací žít zpět do rodného města.

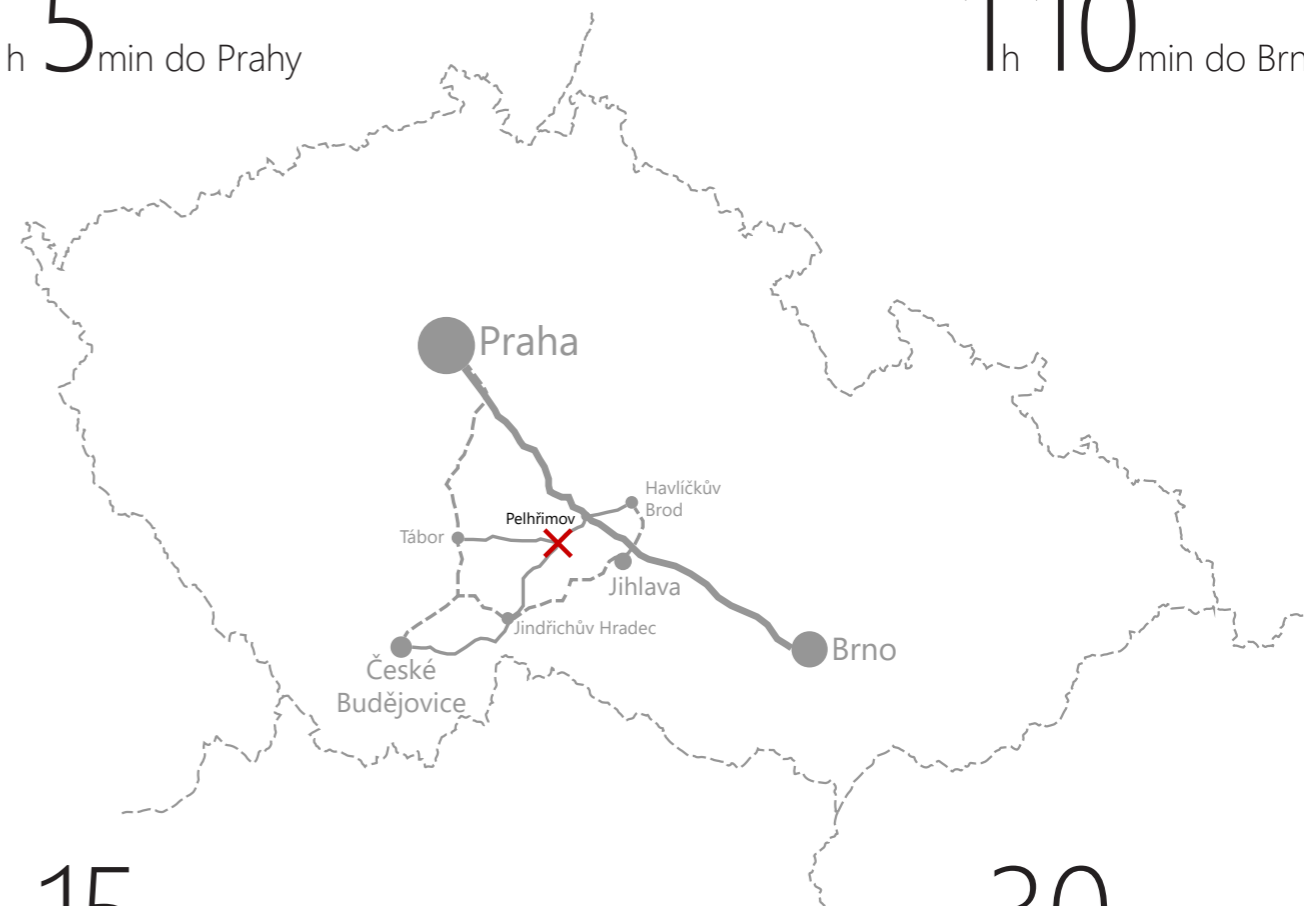
Ve městě jsou nabízeny různé příležitosti kulturního vyžití, jak celoroční (divadlo, kino), tak jednorázové akce (festivály, plesy, koncerty).

V oblasti cestovního ruchu není Pelhřimov příliš vytížený. Přírodní podmínky jsou zde průměrné, město se proto snaží zdůraznit význam městské památkové rezervace, rozvíjet podmínky pro kongresovou turistiku a také pro cyklo a pěší turistiku. Především ale ve spolupráci se soukromou agenturou využívá labellingu Pelhřimov - město rekordů.

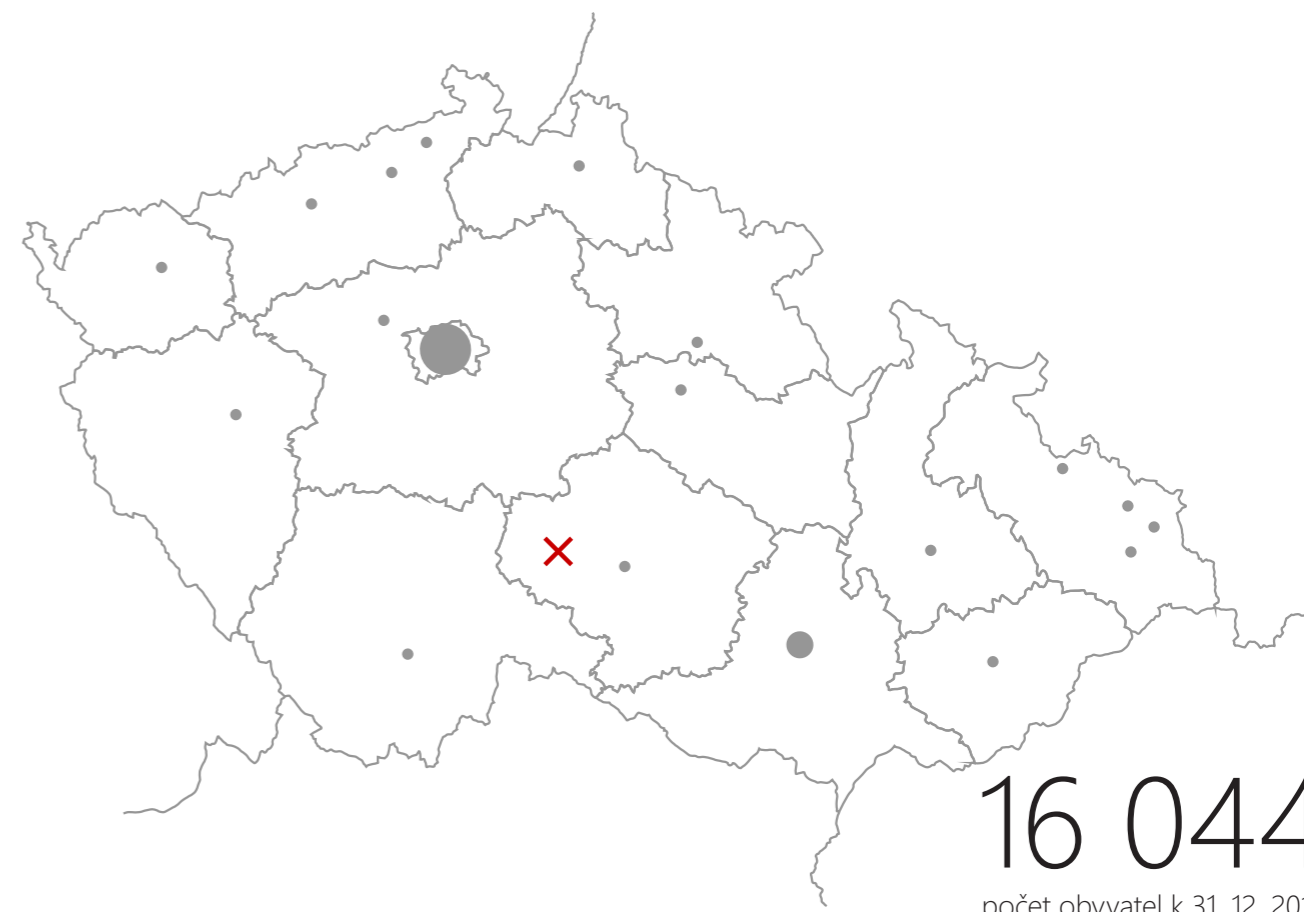
1h 5 min do Prahy

1h 10 min do Brna

1h 15 min do Českých Budějovic

30 min do Jihlavy

16 044
počet obyvatel k 31. 12. 2016

1777

1842

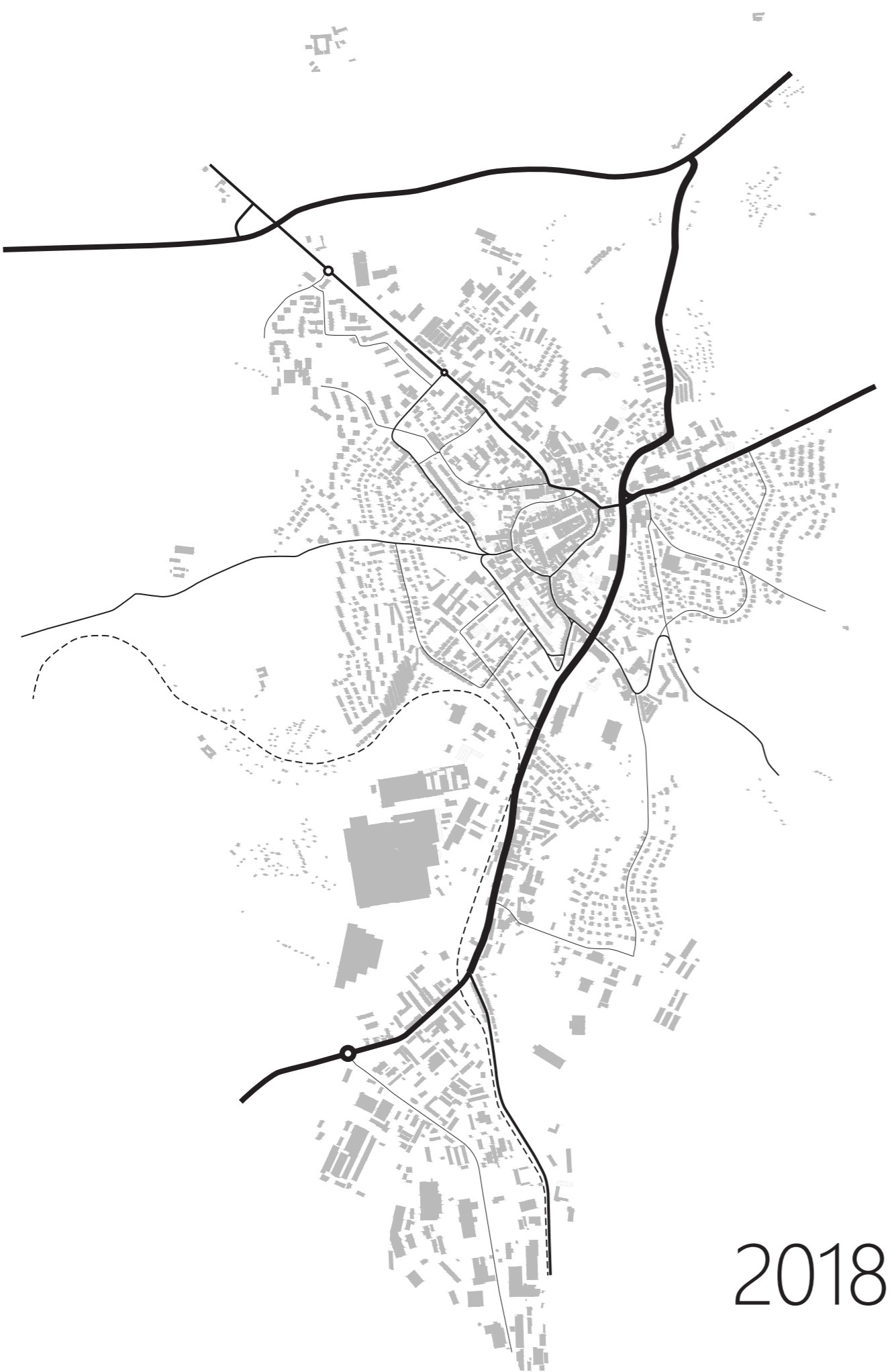
1929

1950

1990

2018

2025?

HISTORICKÉ VRSTVY ZÁSTAVBY

- 1777
- 1842
- 1929
- 1950
- 1990
- 2018

DOMINANTY

10 kaple Bolesné Panny Marie

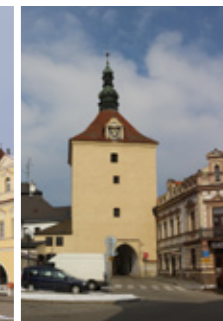
9 výrobní budova bývalé továrny na pletené zboží

8 bytový dům „Věžák“

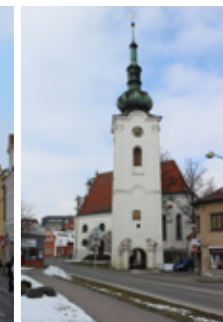
1 kostel Sv. Bartoloměje

2 Horní brána

3 Dolní brána

4 věž kostela Sv. Víta

5 kaple Sv. Kříže

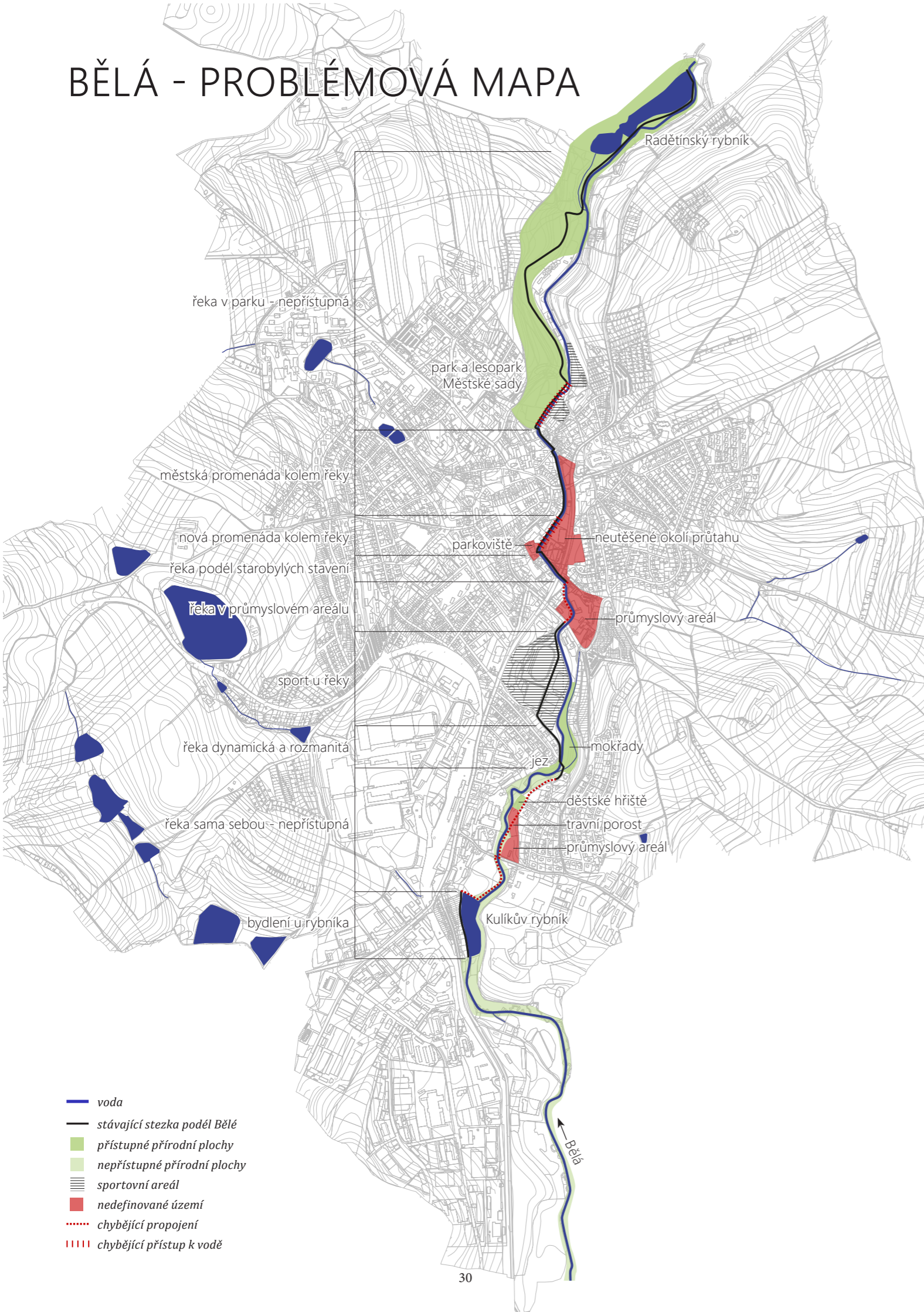

6 bytový dům (bývalý hotel Rekrea)

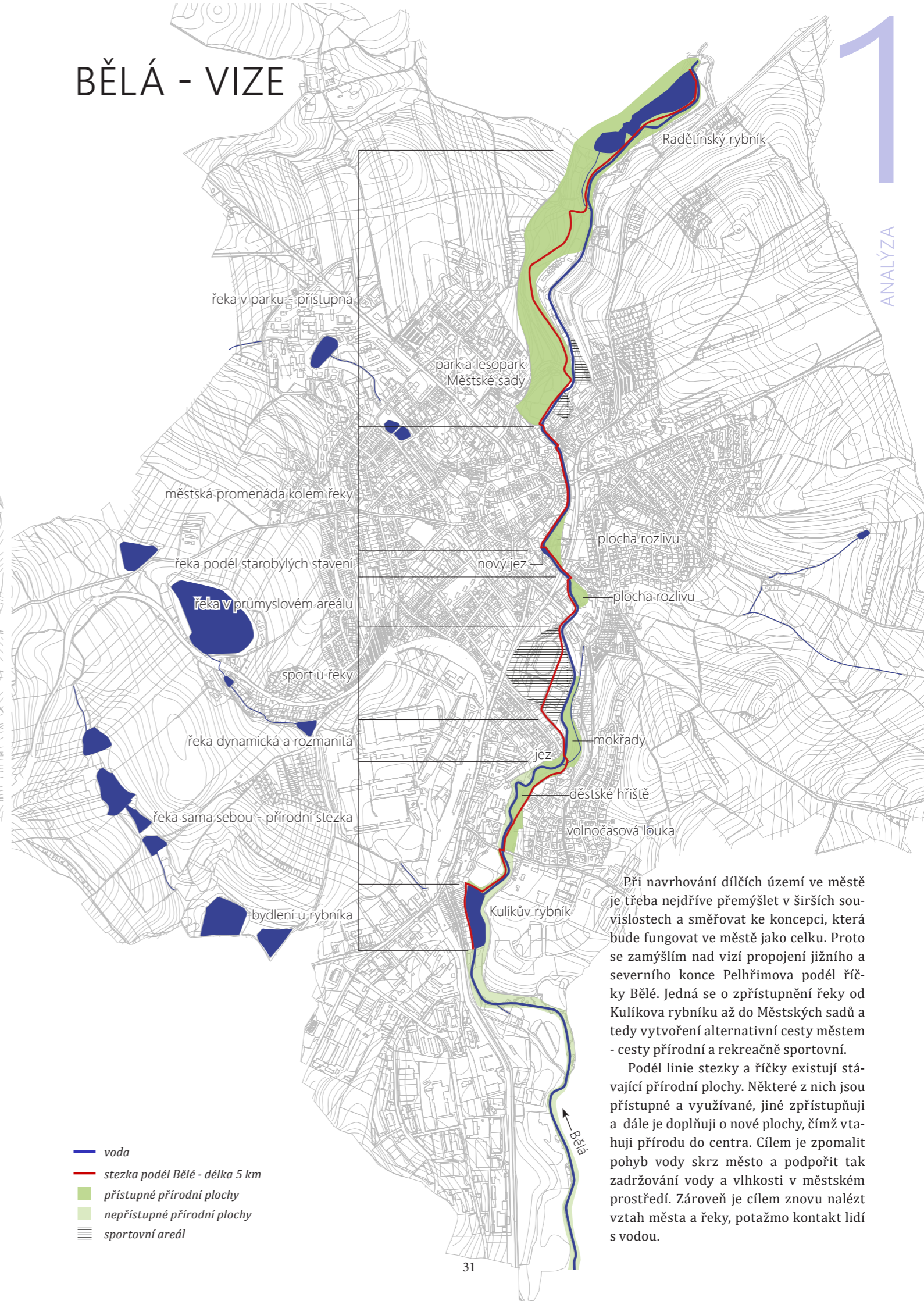

7 Domov pro seniory

BĚLÁ - PROBLÉMOVÁ MAPA

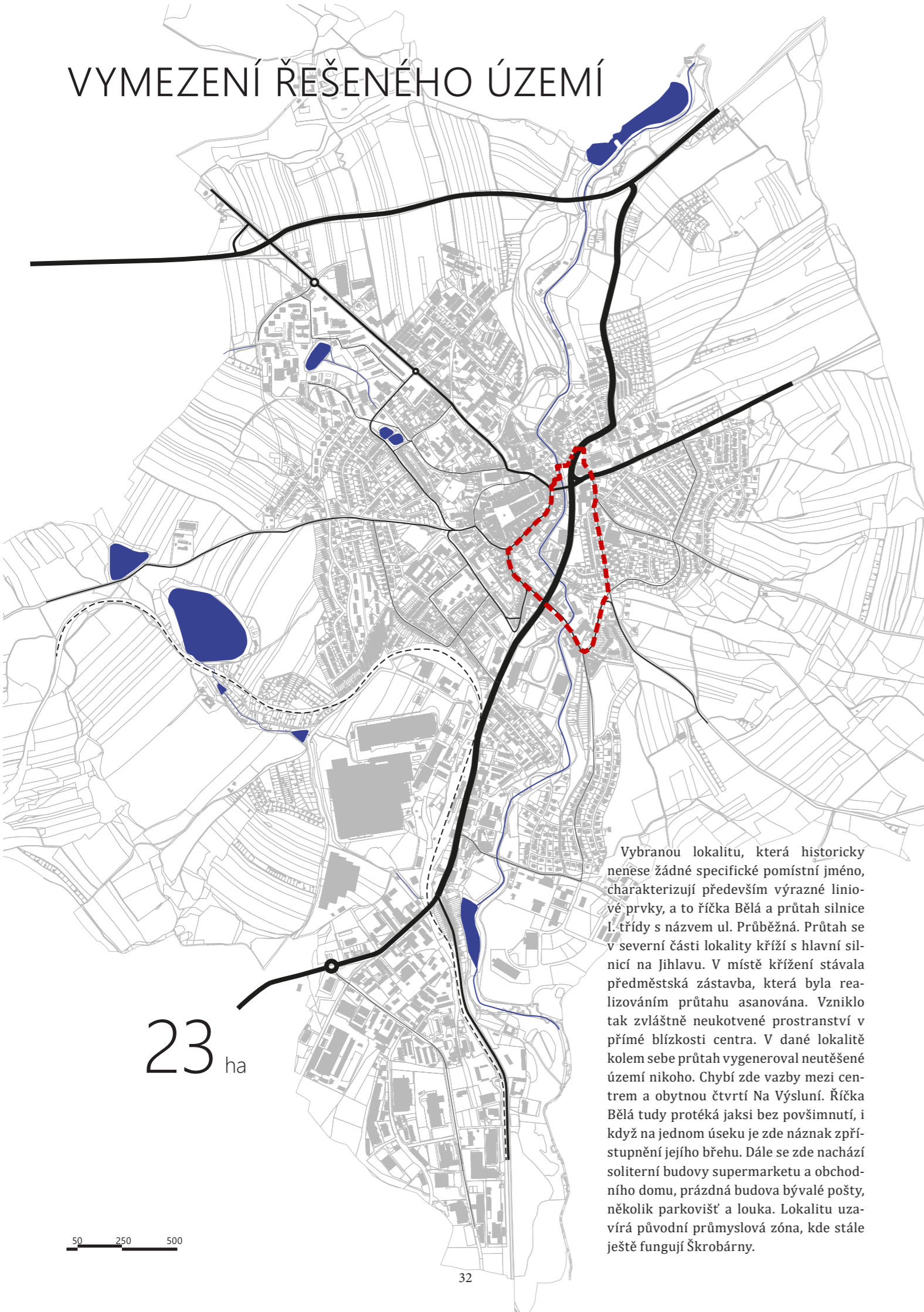
BĚLÁ - VIZE

Při navrhování dílčích území ve městě je třeba nejdříve přemýšlet v širších souvislostech a směřovat ke koncepci, která bude fungovat ve městě jako celku. Proto se zamýšlím nad vizí propojení jižního a severního konce Pelhřimova podél říčky Bělé. Jedná se o zpřístupnění řeky od Kulíkova rybníku až do Městských sadů a tedy vytvoření alternativní cesty městem - cesty přírodní a rekreačně sportovní.

Podél linie stezky a říčky existují stávající přírodní plochy. Některé z nich jsou přístupné a využívané, jiné zpřístupňuji a dále je doplňuji o nové plochy, čímž vtažu přírodu do centra. Cílem je zpomalit pohyb vody skrz město a podpořit tak zadržování vody a vlhkosti v městském prostředí. Zároveň je cílem znovu nalézt vztah města a řeky, potažmo kontakt lidí s vodou.

VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Vybranou lokalitu, která historicky nenese žádné specifické pomístní jméno, charakterizují především výrazné liniové prvky, a to říčka Bělá a průtah silnice I. třídy s názvem ul. Průběžná. Průtah se v severní části lokality kříží s hlavní silnicí na Jihlavu. V místě křížení stávala předměstská zástavba, která byla realizováním průtahu asanována. Vzniklo tak zvláště neukotvené prostranství v přímé blízkosti centra. V dané lokalitě kolem sebe průtah vygeneroval neutěšené území nikoho. Chybí zde vazby mezi centrem a obytnou čtvrtí Na Výsluní. Říčka Bělá tudy protéká jaksi bez povšimnutí, i když na jednom úseku je zde náznak zpřístupnění jejího břehu. Dále se zde nachází soliterní budovy supermarketu a obchodního domu, prázdná budova bývalé pošty, několik parkovišť a louka. Lokalitu uzavírá původní průmyslová zóna, kde stále ještě fungují Škrobárny.

- autosalon
- prodejna
- bytový dům (bývalý hotel Rekrea)
- střední hotelová škola
- průtah silnice I. třídy I34
- Bělá
- bývalá pošta
- obchodní dům
- parkoviště
- supermarket
- sběrné suroviny
- rybárna
- střední průmyslová škola a učiliště
- Škrobárny

HISTORIE ÚZEMÍ

Ze všech historických mapování města je zřetelné, že střední část řešeného území nebyla nikdy zcela zastavěna a využita. Jedním z důvodů je to, že před regulací se zde řeka často rozlévala a proto nebylo vhodné sem umisťovat žádná stavení. Ta stála pouze u tehdejšího splavu. Po regulaci našly tyto pozemky využití a po několika desítkách let zde fungovalo velké zahradnictví.

U Splavu - pohlednice z roku 1926

Říčka Bělá před regulací pravděpodobně v roce 1922

U Splavu - pohlednice z roku 1925

V severní části území se naopak odehrávaly změny poměrně dramatické. Toto místo východního předbrání bylo vždy jakýmsi dopravním uzlem, sbíhaly se zde totiž větší i menší cesty z měst, okolních vesnic a polí. To se ve své podstatě nezměnilo, změnila se ale forma a intenzita dopravy, která si ve své době vyžádala radikální přestavbu. Celé jihlavské předměstí bylo v 70. letech 20. století asanováno a na jeho místě vznikla kapacitní křižovatka silnice z Humpolce na Jindřichův Hradec a silnice z Jihlavy do Tábora. V rámci tohoto projektu byl zrealizován nový průtah silnice I34, který měl odvést provoz z centra. Existence průtahu paralyzovala další vývoj území a až na počátku 21. století zde vznikly dvě prodejny.

Pohled na průtah městem v současnosti

Pohled na město z Křemešnické silnice v roce 1941

Pohled na město z Křemešnické silnice dnes

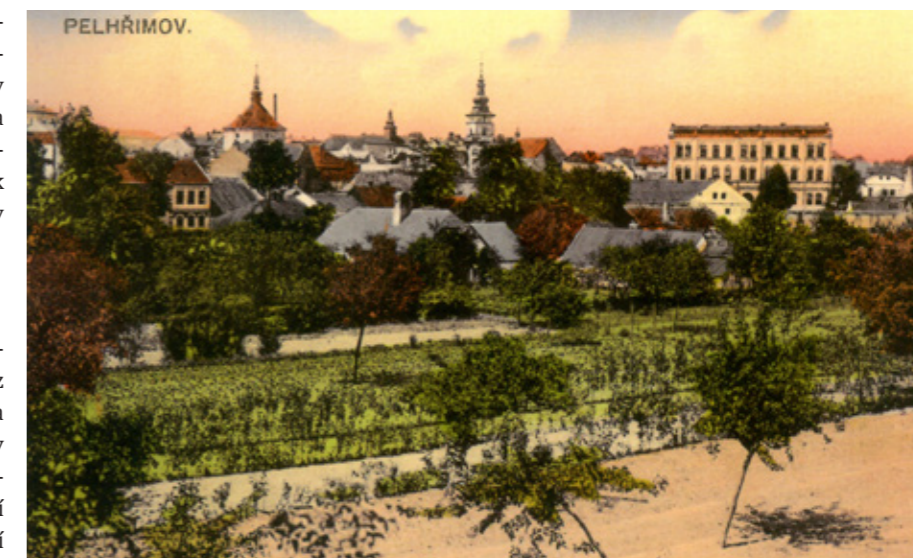
Pohled na Přádelnu J. F. Kouřimský v roce 1938

Pohled na bývalý Alfatex, dnes obchodní centrum

Jižní část území podél silnice na Křemešník zabraly až na konci 19. století první průmyslové závody - Škrobárny, které v omezeném provozu fungují dodnes. Až na dostavby v menší změny se v areálu Škrobáren nic nezměnilo. Proměny naopak doznalo jeho okolí a areál se tak ocitl v obklopení nových obytných čtvrtí.

Východní část území zvaná Na Výsluní byla vždy charakterizovaná cestou z jihlavského předměstí, která se napojila na silnici na Křemešník. Podél této cesty začala vznikat zástavba už v první polovině 20. století. Během minulého století se obytná čtvrť rozšiřovala až do dnešní podoby.

Pohled na bývalé zahradnictví z ulice Na Výsluní z roku 1916W

REGULACE BĚLÉ

~1920

STAVBA PRŮTAHU

~1970

ZÁSTAVBA

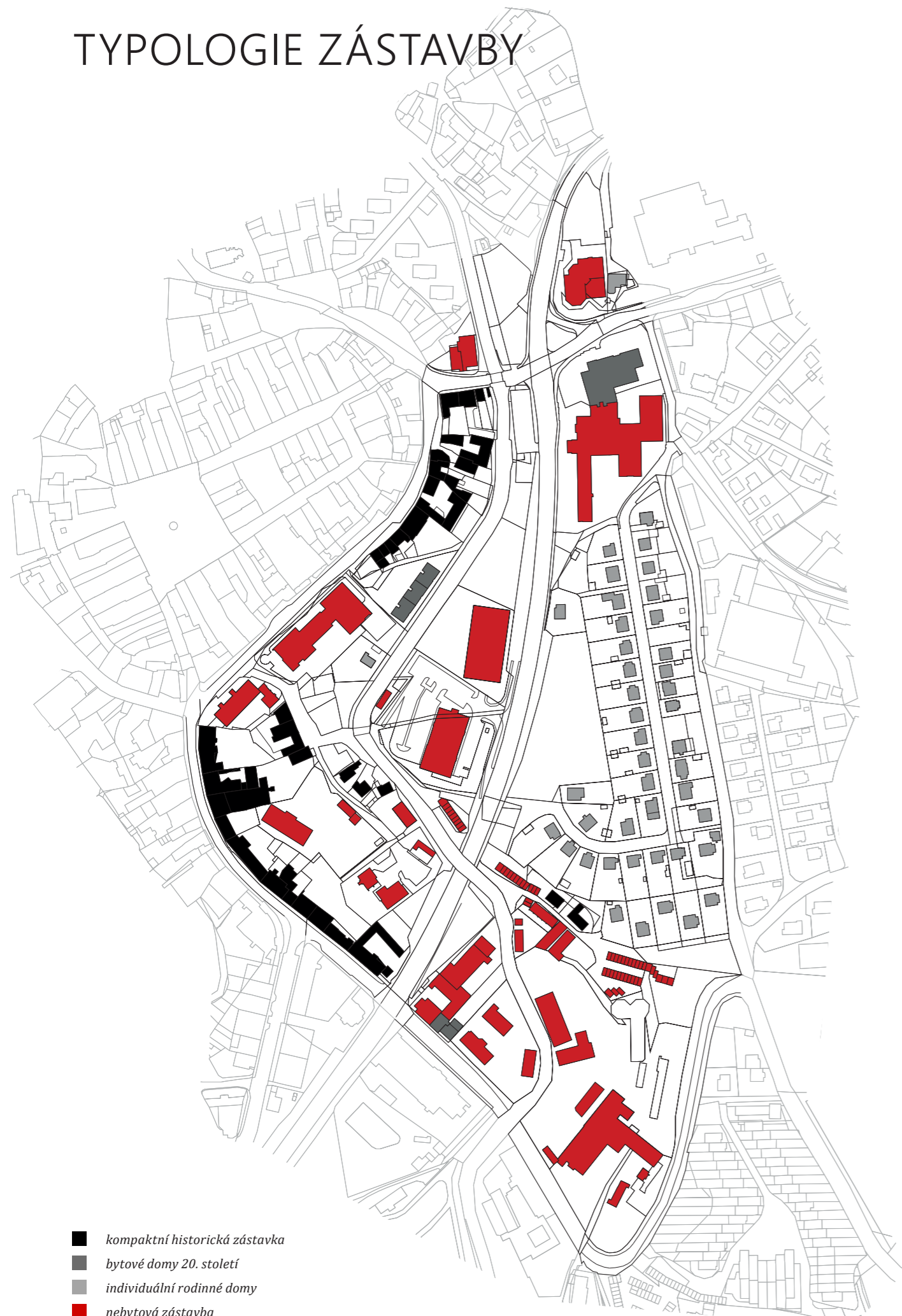

ULIČNÍ SÍŤ

- ulice a cesty pro motorová vozidla
- - - pěší cesty

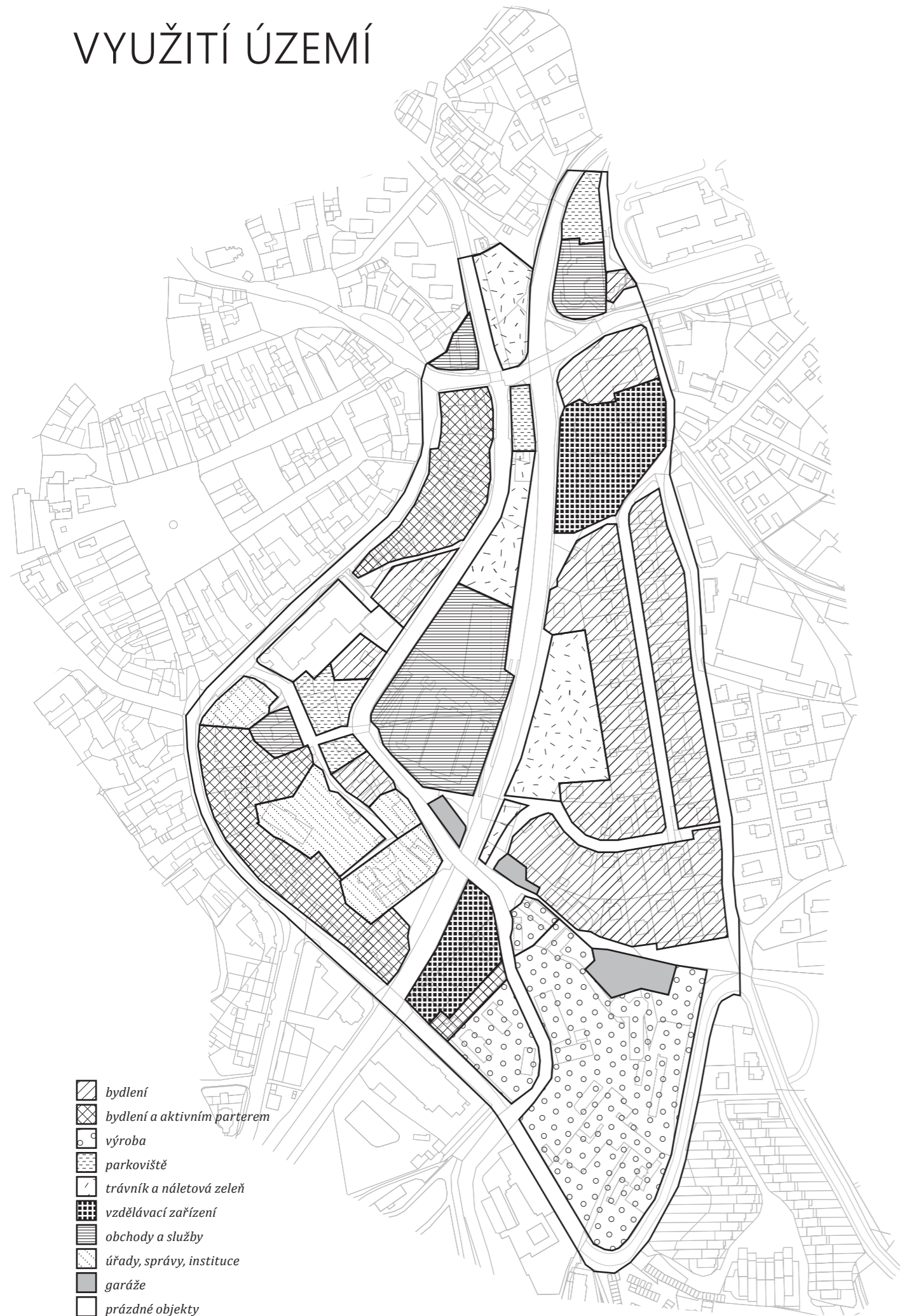
TYOLOGIE ZÁSTAVBY

ZÁPLAVOVÉ ÚZEMÍ

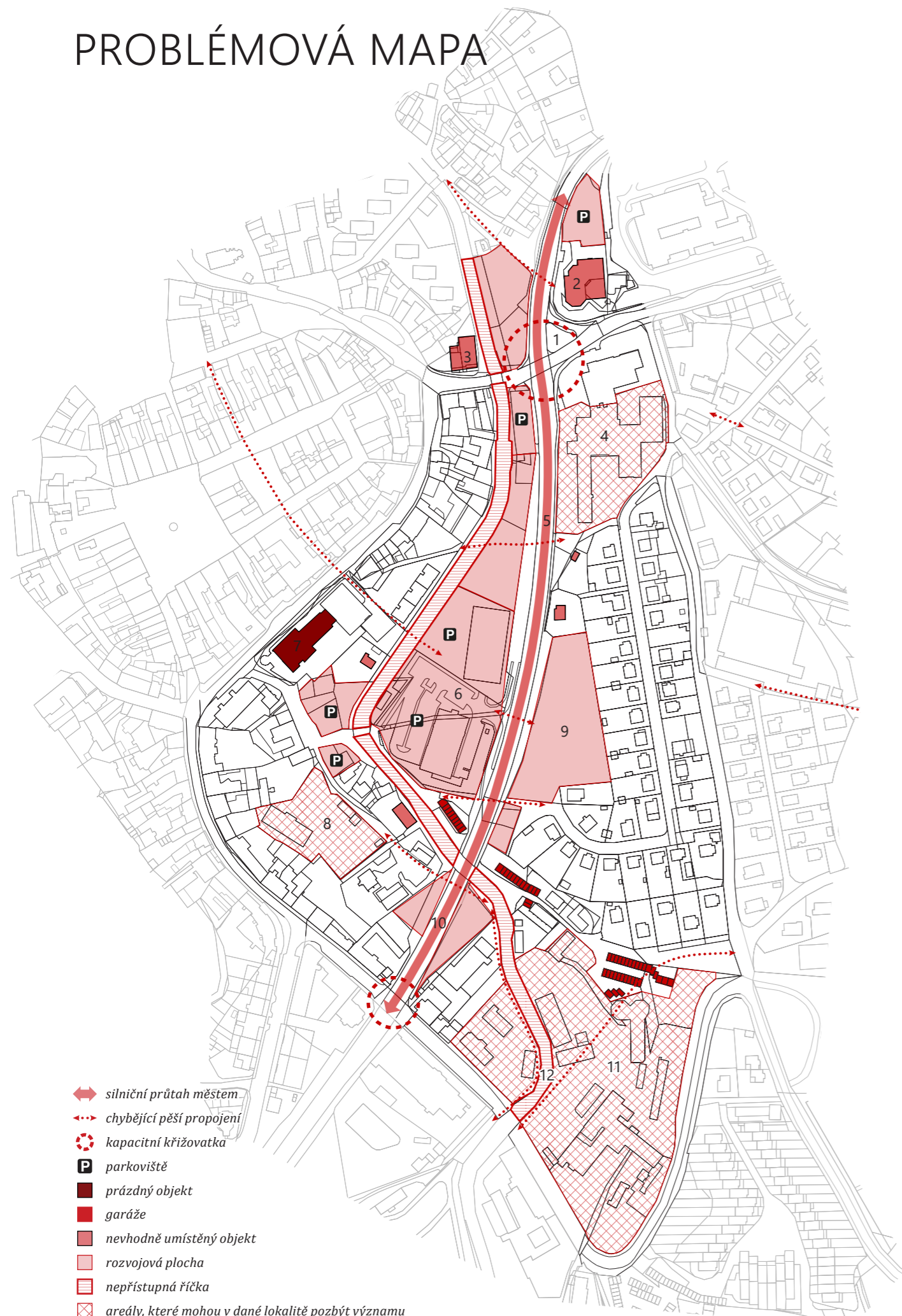
VYUŽITÍ ÚZEMÍ

VLASTNICKÉ VZTAHY

PROBLÉMOVÁ MAPA

1 Kapacitní křižovatka v těsné blízkosti historického jádra města

2 Autosalon v těsné blízkosti centra

3 Zastaralý obchodní objekt před bránou

4 Hotelová škola, jejíž budoucnost je nejasná

5 Vytížený silniční průtah městem

6 Soliterní obchodní haly obklopené parkovišti

7 Budova bývalé pošty v současnosti nevyužitá

8 Pozemek energetické firmy - skladiště

9 „Umrtný“ pozemek vedle průtahu - louka

10 Silniční průtah a „umrtvené“ plochy kolem

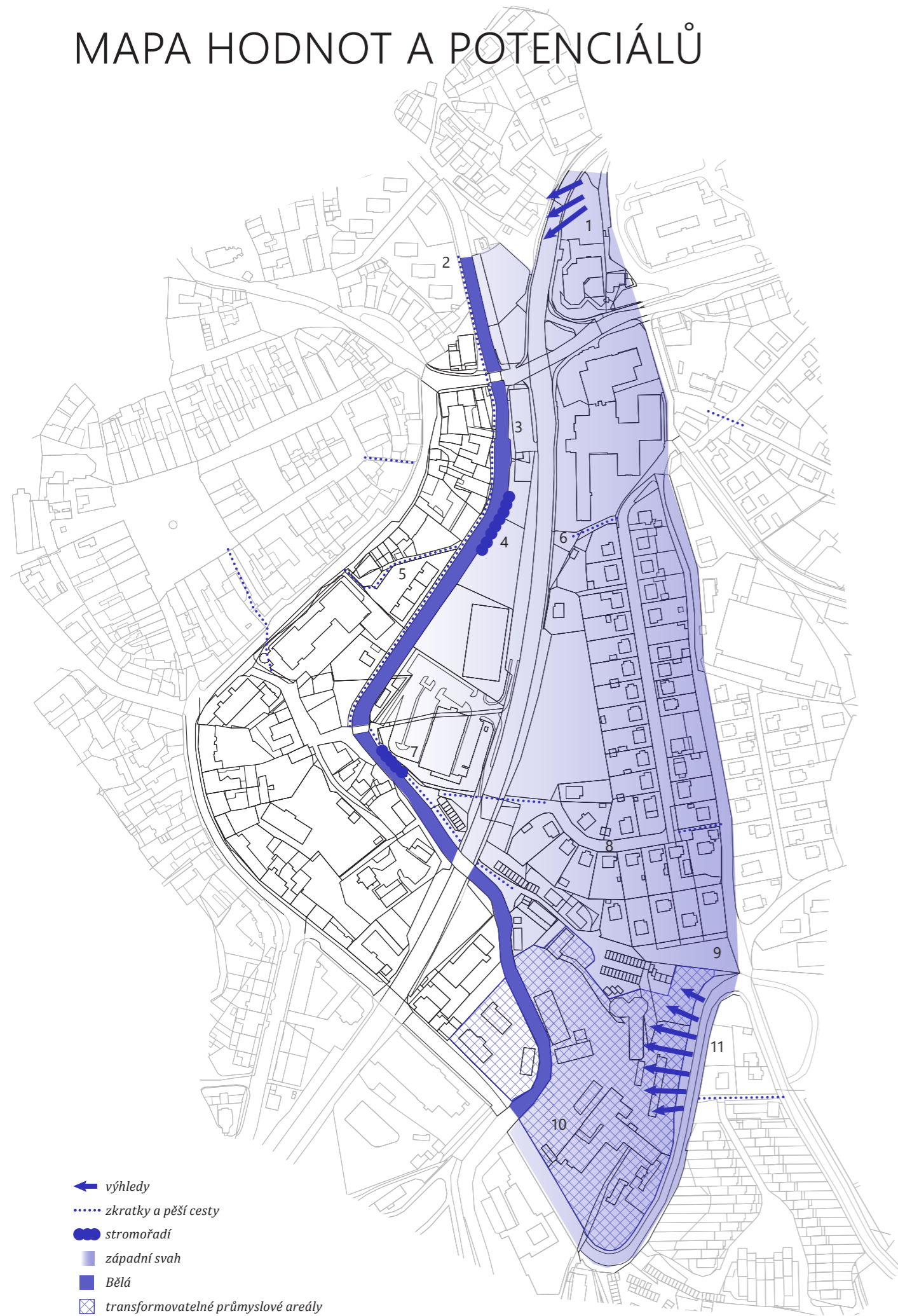

12 Nepřístupná říčka Bělá.

11 Škrobárny Pelhřimov - výroba vedle bydlení

MAPA HODNOT A POTENCIÁLŮ

1 Výhled na centrum města z příjezdu od Humpolce

2 Nábřežní cesta podél Bělé

3 Autentická atmosféra na nábřeží řeky

4 Stromořadí topolů na břehu Bělé

5 Pěší cesta v místě původního koryta Bělé

6 Zkratka mezi ploty

7 Stromořadí bříz na břehu říčky

8 Ulice v obytné čtvrti Na Výsluní

9 Výhled na bývalou továrnu Alfatex

11 Škrobárny - nejstarší továrna ve městě

11 Výhled na město z ulice Křemešnická

ZÁVĚR ANALÝZY

Podmiňujícím faktorem transformace vybrané lokality a potažmo vazeb a dějů na celém území města je stavba západního obchvatu Pelhřimova. Předpokládá se odklonění meziměstské dopravy, která dosud proudila přes město po silnici I34, na obchvat, a tudíž zklidnění provozu uvnitř města. Po dokončení obchvatu se změní vlastnické a správní poměry týkající se průtahu I34, tedy ulice Humpolecké, Průběžné, Nádražní a Myslotínské.

A to tak, že ze silnice I. třídy ve správě Ředitelství silnic a dálnic (státní instituce) bude pravděpodobně převedena do správy kraje jako silnice III. třídy. Taková skutečnost by měla indukovat změny v území dosud umrtveném průtahem, například vytvoření příčných vazeb mezi centrem a obytnými částmi města Na Výsluní a Houfy, zapojení lokality do urbánní struktury a nalezení využití území.

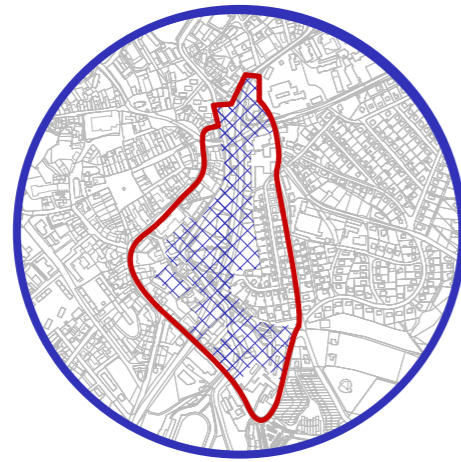
Z analýzy vyplývá, že potenciál rozvoje skýtá i okolí říčky Bělé, rozsáhlé plochy parkovišť a nevhodně umístěné stavby. Bělá dosud není skutečně spojená s městem. V současnosti je její voda co nejrychleji odvedena z města regulovaným korytem, které není běžně přístupné. Vystává tedy také téma znovunalezení vztahu města a řeky.

Výchozí situací pro urbanistický návrh transformace území je tedy ideální budoucí situace, kdy funguje západní obchvat Pelhřimova a díky tomu se naskýtá jedinečná příležitost zásadně změnit poměry v širším centru města.

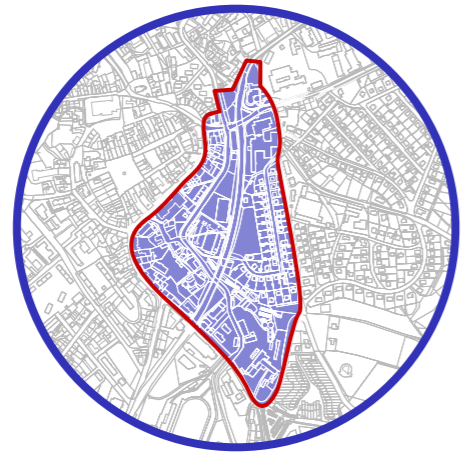

2

VIZE

NEMÍSTO

MÍSTO

MĚSTO

NEMÍSTO

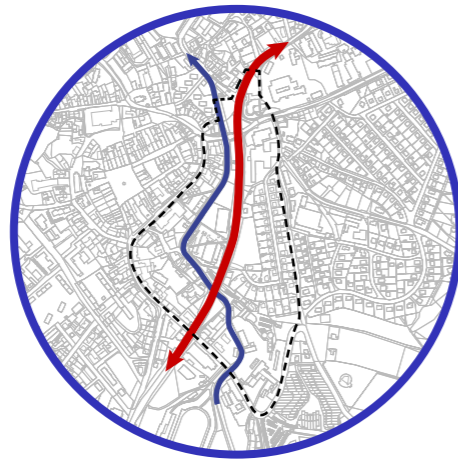
V roce 1995 zavedl francouzský antropolog a etnolog Marc Augé pojem *nemísto* (*non-lieux, non-place*). Podle něj se nemísta liší od míst tím, že se jim nedostává žádného symbolického vyjádření, postrádají identitu, vztahy a historii. Nemístem se často stávají univerzální tranzitní prostory a prostory s nimi související, kde člověk zůstává anonymní. Augé je popisuje jako produkty „supermodernity“, příkladem tak mohou být dálnice, parkoviště, letiště, supermarkety, benzinové pumpy či anonymní hotelové pokoje.

Specifickým příkladem výše zmíněné teorie je právě i území řešené v následující diplomové práci. Lokalitou poblíž centra Pelhřimova procházející vytížený silniční průtah je nemístem sám o sobě, kolem sebe navíc generuje další nemísta (supermarkety, parkoviště). To vše se nachází v těsné blízkosti historického jádra města, které můžeme považovat za esenci pojmu *místo* tak, jak ho chápe Marc Augé. Tyto nedefinované prostory tak potlačují schopnost daného území vytvořit si svou identitu, a proto se pro něj nikdy nevžilo žádné pomístní jméno.

Vizí tohoto projektu je transformovat toto pelhřimovské *nemísto* v *místo*, tak aby se svým okolím tvořilo jeden celek, tedy *město*.

3

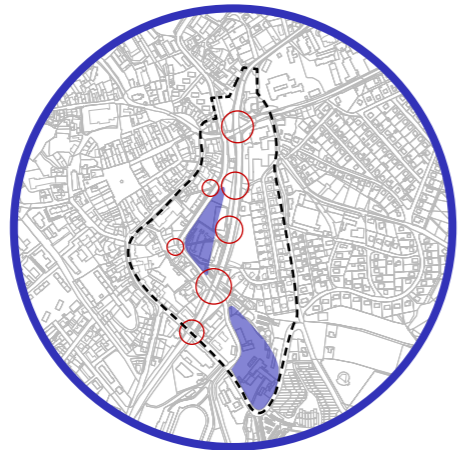
NÁVRH

OSY

PŘÍČNÉ VAZBY

MÍSTA

KONCEPT

Urbanistický návrh vymezeného území v Pelhřimově stojí na třech pilířích, jimiž jsou osy, příčné vazby a místa.

Území protínají dvě tepny - říčka Bělá a silniční průtah. Využívám těchto dvou os a podél nich soustřeďuji rozvoj v území. Bělou zpřístupňuji a průtah proměňuji na městskou třídu.

Návrhem příčných vazeb zlepšuji propustnost území, propojuji centrum města s východním předměstím a aktivuji samotné území.

Stěžejním prvkem návrhu jsou místa v pravém slova smyslu. Místa s charakterem, místa plná dějů, místa jedinečná.

Návrh opírající se o tyto tři pilíře je odpovědí na otázku, jak transformovat danou lokalitu z *nemísta* na *místo*.

ASANACE

BĚLÁ

CESTY

MÍSTA

ASANACE

Stávající stav území neumožňuje jeho proměnu a rozvoj v celé šíři svého potenciálu. Po důkladné úvaze proto navrhuji odstranit určité stavby a změnit vlastnické poměry či využití u vybraných pozemků. Týká se to právě takových staveb, které jsou vedlejšími produkty nemísta (v tomto případě zejména průtahu a potlačené říčky) a samy další nemísta tvoří.

To vše je prvním krokem k tomu, aby toto území mělo možnost se nadechnout a proměnit se z *nemísta* na *místo*.

6 Hlavní budovu Škrobáren zachovávám. Navrhuji ale očistit ji od novodobých přístaveb a odstranit přilehlé logistické stavby tak, aby byl areál připraven na transformaci a změnu svého využití. Kladu důraz na to, aby zde byla zachována hodnota a paměť místa, přestože se v budoucnu promění jeho význam.

1 Budova autosalonu je soliterní stavbou u vytížené silniční křižovatky. Mým záměrem je dát této křižovatce městský charakter, a proto vnímám soliterní stavbu jako nevhodou typologii, která nemá schopnost vymezit uliční prostor.

2 Jednopodlažní prodejna nízké architektonické kvality může být nahrazena polyfunkčním městským domem, kde snadno najde místo i současně využití prodejny.

3 Typové stavby supermarketu a obchodů obklopené parkovišti jsou typickým jevem periferních částí města. Zde se ale nacházejí v těsné blízkosti centra, jsou nevhodně orientované a společně s průtahem dávají tomuto prostoru prapodivný a neuchopitelný charakter.

4 Pozemek energetické společnosti se skladišti se nachází za zadními trakty městské zástavby ulice Nádražní a zároveň je orientován směrem k pozůstatkům nejstarší zástavby domků u řeky. Pro tento účel se snadno najde místo ve vhodnější lokalitě, čímž se umožní proměna charakteru tohoto místa.

5 Areál Škrobáren má hlubokou tradici jako nejstarší výroba ve městě, svého času stojící za městem. Protože se však v současnosti areál ocitá obklopen městem, zejména rezidenční zástavbou, je pouze otázkou času, kdy bude tato výroba nucena najít vhodnější umístění.

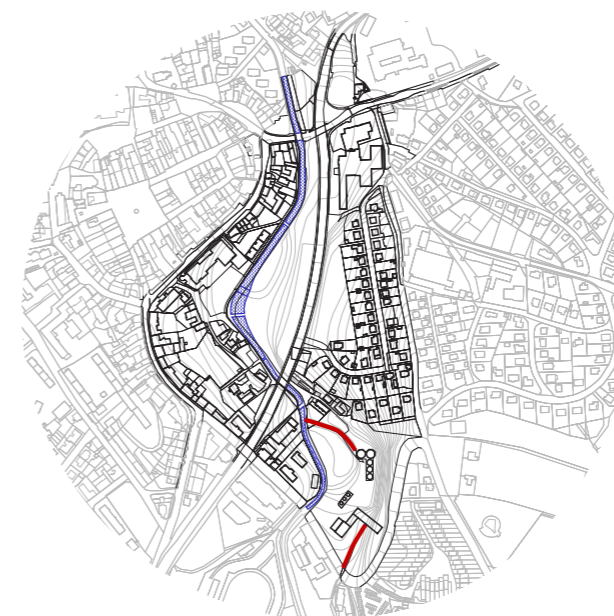
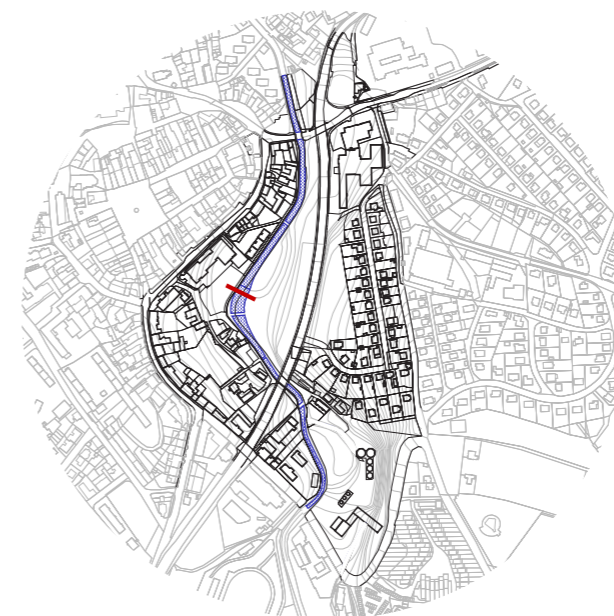
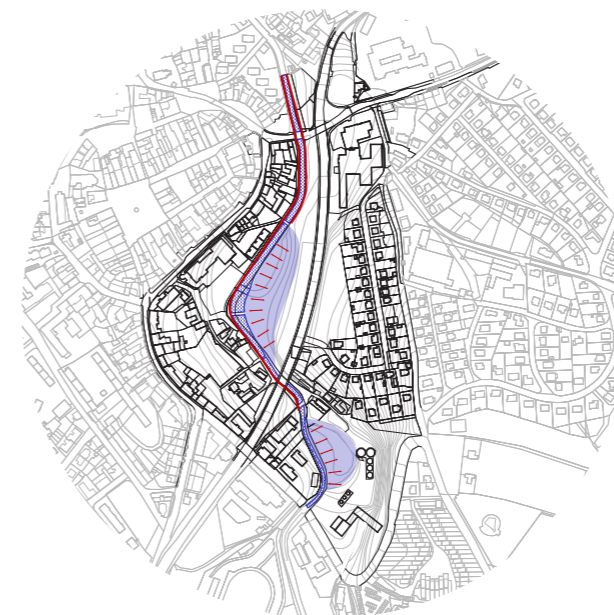
BĚLÁ

Současný charakter Bělé připomíná spíše stoku, která má za úkol odvést vodu co nejrychleji z města. Mým cílem je narušit status quo, využít možnosti, které říčka nabízí, a umožnit kontakt člověka s vodou. Zabývám se charakterem břehů a navrhuji nové parky. Návrh zvyšuje atraktivitu říčky pro trávení volného času a přispívá k ekologické vyváženosti mětské krajiny.

BŘEHY

Součástí koncepce proměny Bělé je návrh úpravy břehů. Levý a na spodním toku i pravý břeh tvoří pevná zeď, která chrání město. Pravý břeh naopak tvoří měkké rozhraní. Zde navrhuji místa rozlivu, tzv. povodňové parky, jejichž terén se směrem k vodě svažuje, umožňuje tak řece se při zvýšené hladině kontrolovaně rozlít a zároveň vytváří příjemný městský park s přístupem k vodě. Tyto dva parky doplňují sérii rekreačních ploch podél Bělé v měřítku celého města.

JEZ

Navrhuji vybudování nového jezu v místech, kde se před regulací Bělé už kdysi nacházel. Zadržetí vody jezem napomůže městskému mikroklimatu, zvýší biodiverzitu a ekologickou hodnotu místa a v neposlední řadě nabídne možnost pro trávení volného času. Profil jezu je mírně svažitý, tudíž přístupný. V letních dnech tedy může sloužit jako místo osvěžení.

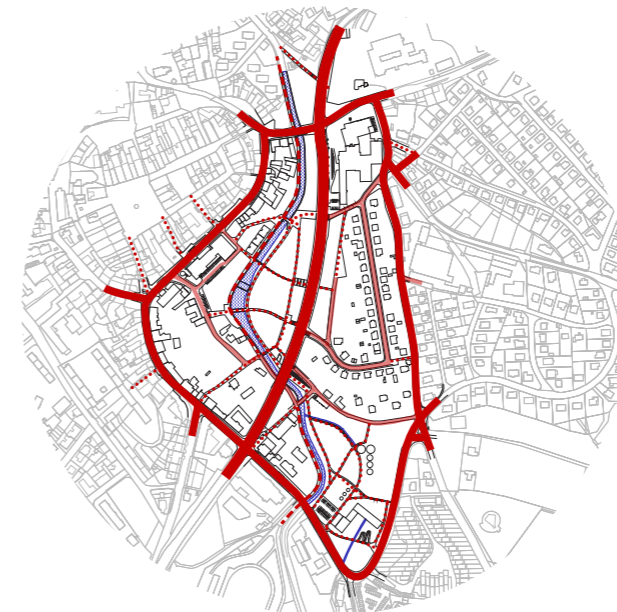
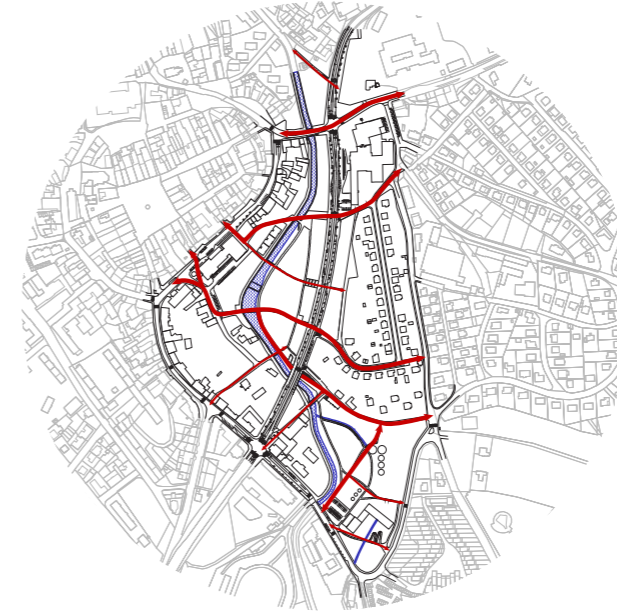
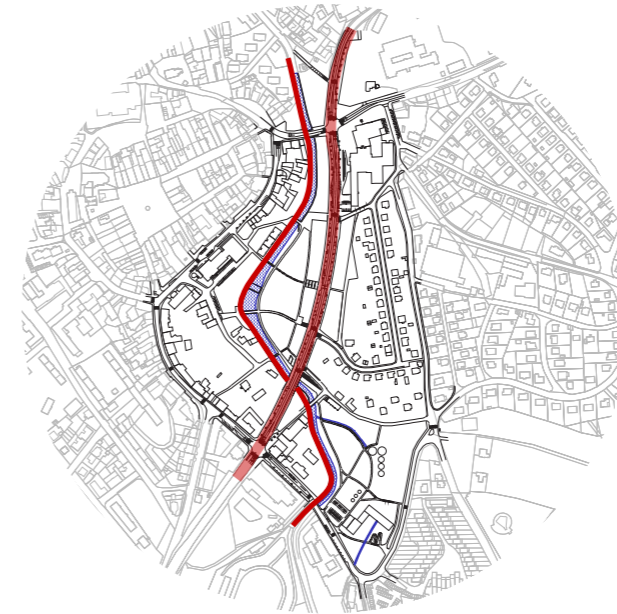
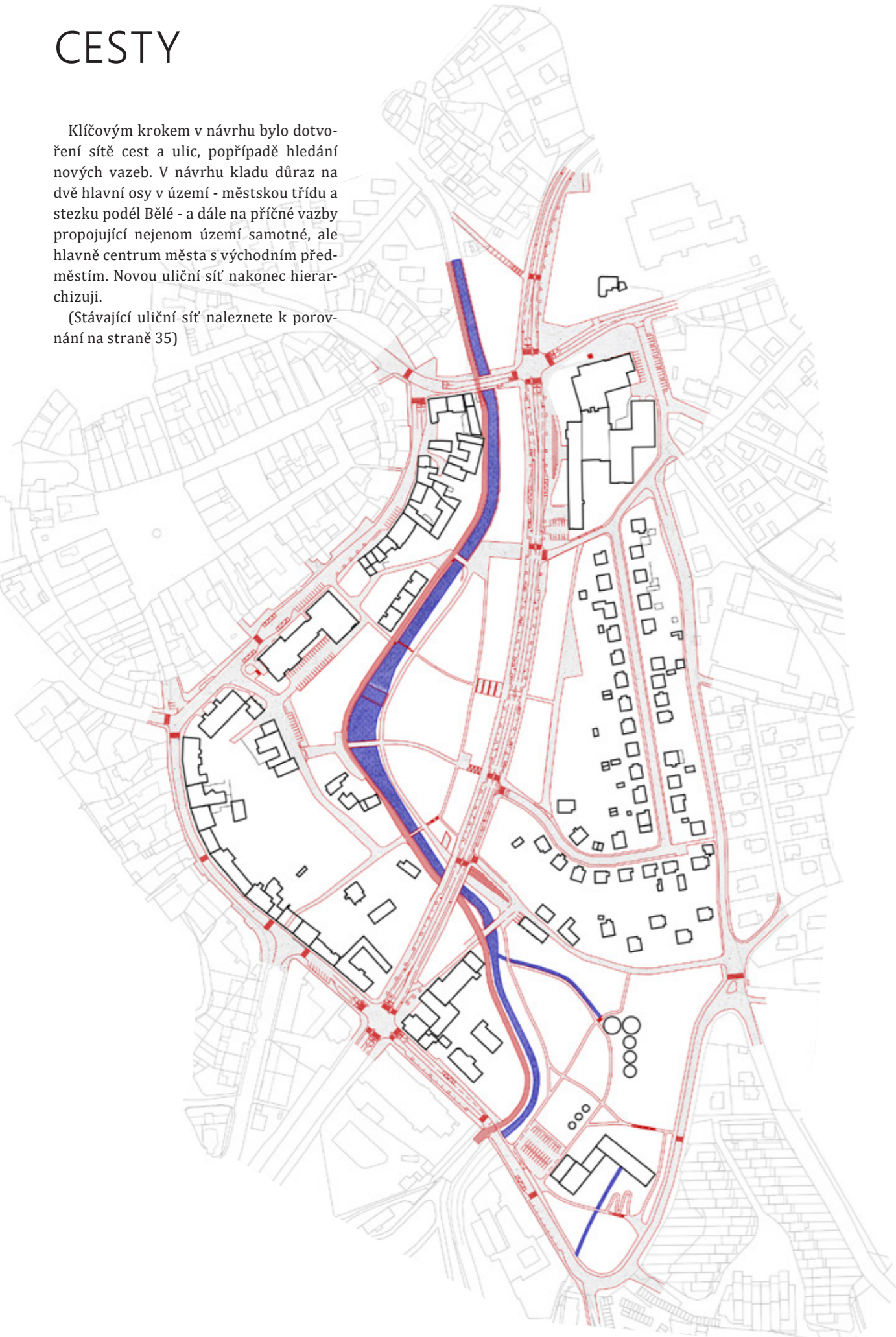
ODKRYTÍ NÁHONU

Dnes zatrubněný náhon přivádějící vodu do Škrobáren navrhuji odkryt ve dvou částech - před továrnou a před ústím do řeky. Bude protékat nově vzniklým parkem, zvýší tak jeho pobytovou hodnotu a zároveň bude připomínat důležitost vody jako nenahraditelného přírodního zdroje a průmyslu, jehož smyslem je lidská spotřeba.

CESTY

Klíčovým krokem v návrhu bylo dotvoření sítě cest a ulic, popřípadě hledání nových vazeb. V návrhu kladu důraz na dvě hlavní osy v území - městskou třídu a stezku podél Bělé - a dále na příčné vazby propojující nejenom území samotné, ale hlavně centrum města s východním předměstím. Novou uliční síť nakonec hierarchizují.

(Stávající uliční síť naleznete k porovnání na straně 35)

DVĚ OSY

Stěžejními osami návrhu jsou městská třída a stezka podél Bělé. Městská třída vzniká humanizací a zklidněním stávajícího silničního průtahu. Stezka podél Bělé je v tomto území pouze jedním úsekem celoměstské cyklostezky podél říčky, která s městem spojuje i okolní vesnice. V řešeném území vede po levém břehu a propojuje již existující části promenády.

PŘÍČNÉ VAZBY

Jedním z nejnepříjemnějších aspektů současného stavu je neprostupnost území. Navrhují proto síť zejména pěších cest a částečně obytných ulic, které propojují centrum města a východní obytnou zónu Na Výsluní a Houfy. Příčné vazby křižující městskou třídu také napomohou ke zklidnění jejího provozu.

HIERARCHIE CEST

Pohyb v daném území se řídí hierarchií cest, kterou dělím na ulice, jež obsáhnou všechny typy dopravy (ulice pro motorová vozidla), dále na obytné ulice (zóna 30), cyklostezku a pěší cesty. Dopravně nejvytíženější jsou stávající ulice celoměstského významu vedoucí po obvodu řešeného území. Uvnitř území se pak nachází několik obytných ulic obsluhujících rezidenční zástavbu a také velké množství pěších cest.

- ulice pro motorová vozidla
- zóna 30
- cyklostezka
- pěší cesty

MÍSTA

V procesu proměny řešeného území z *nemísta* na *místo* jsou klíčová nově navržená či transformovaná veřejná prostranství, která jsou vymezena novou zástavbou. Jejich charakter je definován způsobem využití přilehlých budov a ději, které jsou generovány širšími souvislostmi.

křižovatka u Rekrey

předmostí

předmostí

plácek u rybárny

prostranství před školou

průchozí dvůr

hřiště

průchozí dvůr

prostranství před Škrobárnami -
centrem umění a řemesel

VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ

Navržená zástavba v kombinaci se zástavbou stávající vymezují nová či upravená veřejná prostranství. Každé z nich má jedinečný charakter. Vytváří děje a naopak jsou tvořena ději a souvislostmi. Potvrzují tak existující, nebo vytváří nové hodnoty.

obchodní centrum
a parkovací dům

parkovací dům

mateřská škola

domov pro seniory

Škrobárny - centrum umění a řemesel

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

Většina nové zástavby má buď polyfunkční městské využití (bytové či nebytové prostory s obchodním parterem), nebo pouze rezidenční funkci (rodinné a bytové domy). Kromě toho navrhuji specifické funkční využití vybraných objektů, které doplňují městskou občanskou vybavenost.

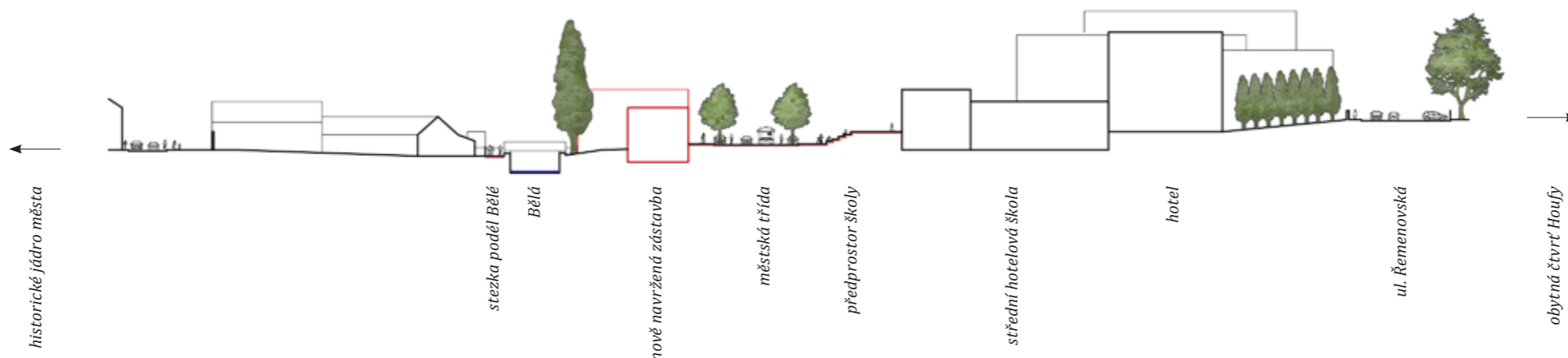
VÝHLEDY

Díky pestré morfologii terénu v Pelhřimově jsou hodnotnou součástí městské krajiny i výhledy a průhledy. Ty povětšinou směřují k dominantám v historickém jádru města. V návrhu potvrzují již stávající místa s výhledem a zároveň vytvářím průhledy nové.

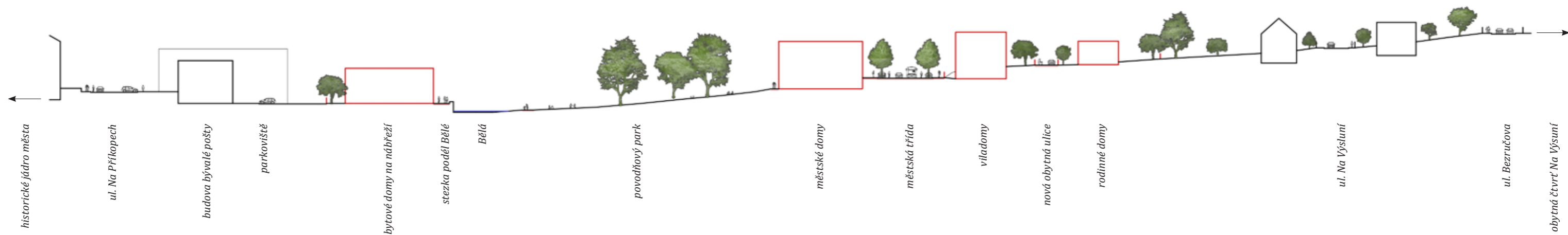

ŘEZ A-A'

ŘEZ B-B'

ŘEZ C-C'

HUMANIZACE PRŮTAHU 1:2000

Průtah je bezesporu důležitou tepnou v řešeném území. Jeho poloha a energie skýtá potenciál pro aktivizaci tohoto místa. Dílčí částí návrhu je proto humanizace silničního průtahu, který transformuji na městskou třídu. V současnosti se jedná o silnici I. třídy se čtyřmi jízdními pruhy. Za předpokladu, že jihozápadní obchvat Pelhřimova je plně v provozu, lze přistoupit k deklasifikaci průtahu ze silnice I. třídy na místní komunikaci ve správě města, což umožní koncepční změny nejen průta-

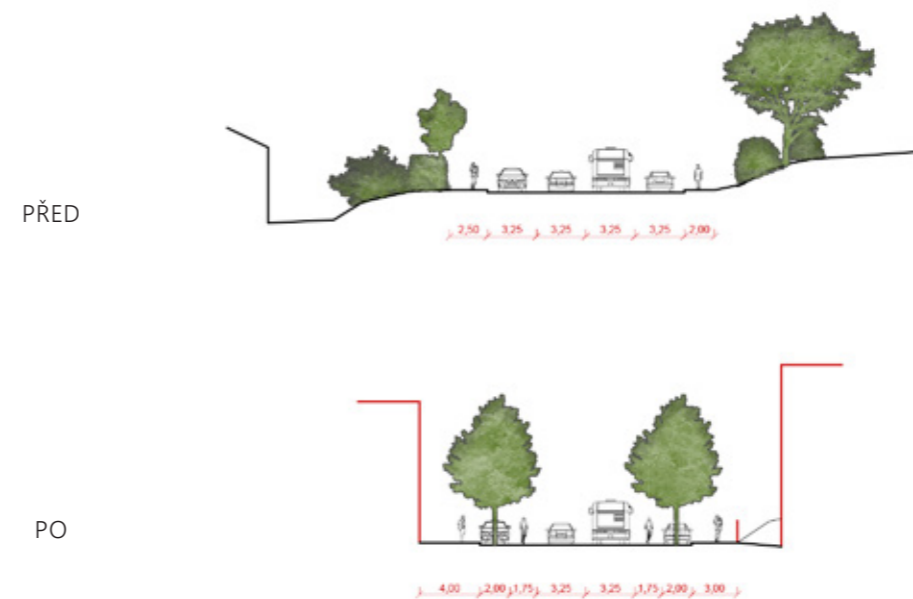
hu samotného, ale především přiléhajícího území.

Humanizace je dosaženo jak prostředky zásadního charakteru, tak prostředky charakteru kosmetických úprav. Za zásadní považují především protnutí průtahu příčnými vazbami, které vytváří několik nových křižovatek a zapojují průtah do městské struktury, čímž ho i zklidňují. Druhým zásadním krokem je navržení zástavby městských bloků a soliterních domů orientovaných do ulice.

Prostředky kosmetického charakteru rozumím navýšení počtu přečhodů a úpravu uličního profilu. Ze současných čtyřech snižuji počet jízdních pruhů na dva, přidávám vyhrazený pruh pro cyklisty v obou směrech, dále pruh podélného parkování se stromořadím po obou stranách a nakonec široké chodníky. Rozhraní na uliční čáře tvoří buď hmota budovy nebo plot.

Dohromady dělají všechny tyto aspekty z průtahu novou městskou třídu.

ULIČNÍ PROFILY 1:500

KŘÍŽOVATKA U REKREY

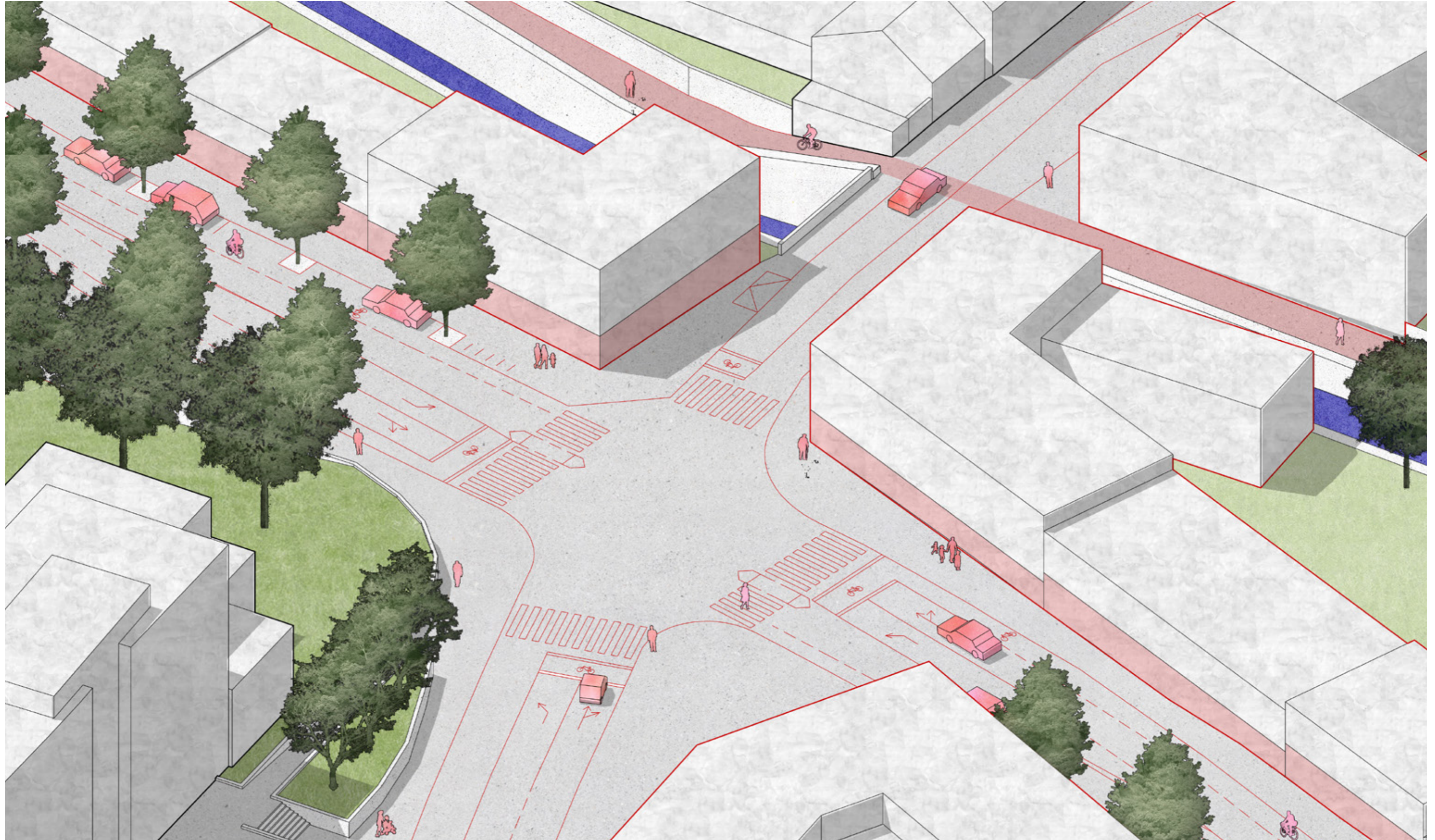
3

Důležitým místem nové městské třídy je křižovatka u bývalého hotelu Rekrej. Cílem bylo transformovat kapacitní silniční křižovatku na městskou křižovatku,

kteřá poskytne i jiný důvod pro zastavení průtahu se i zde propisuje nový uliční profil se dvěma jízdními pruhy a křižovatka

tak dostává menší, měštější měřítko. Druhým městotvorným krokem je zpevnění hran křižovatky novou zástavbou. Směrem k centru jsou to dva městské blo-

ky s aktivním parterem. Další roh tvoří obnovený hotel s přístupným parterem a ve čtvrtém rohu je umístěno obchodní centrum s parkovacím domem.

NÁVRH

ZKRATKA

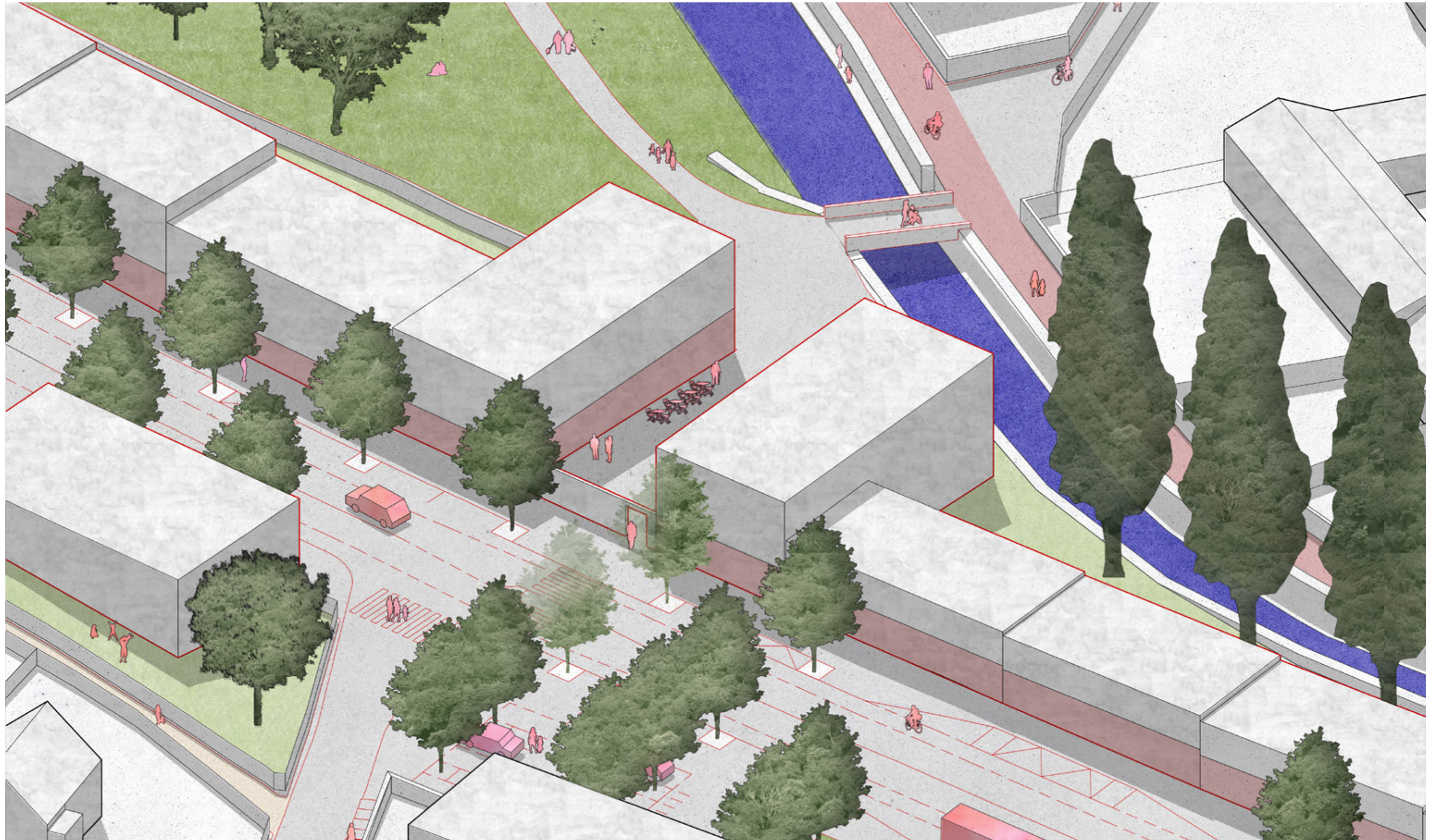
3

Příkladem příčné vazby je tato zkratka. V návrhu využívám přítomnosti špatně schůdné zkratky vedoucí podél plotu školy, která potvrzuje potřebu zkrátit si cestu

z obytné části města do centra a naopak. Neoficiální cestičku měním na ulici, která obsluhuje obytnou zónu a ústí na městské třídě. Význam nového křížení cest

potvrzuje přítomnost veřejných institucí - stávající střední hotelová škola a nově navržená mateřská škola. Zkratka dále překročí městskou třídu a projde dvorem,

který tvoří jakýsi filtr mezi energickou ulicí a klidným parkem. Dále vede přes novou lávku a napojuje se na cyklostezku, nebo pokračuje dále do města.

NÁVRH

NÁBŘEŽÍ

3

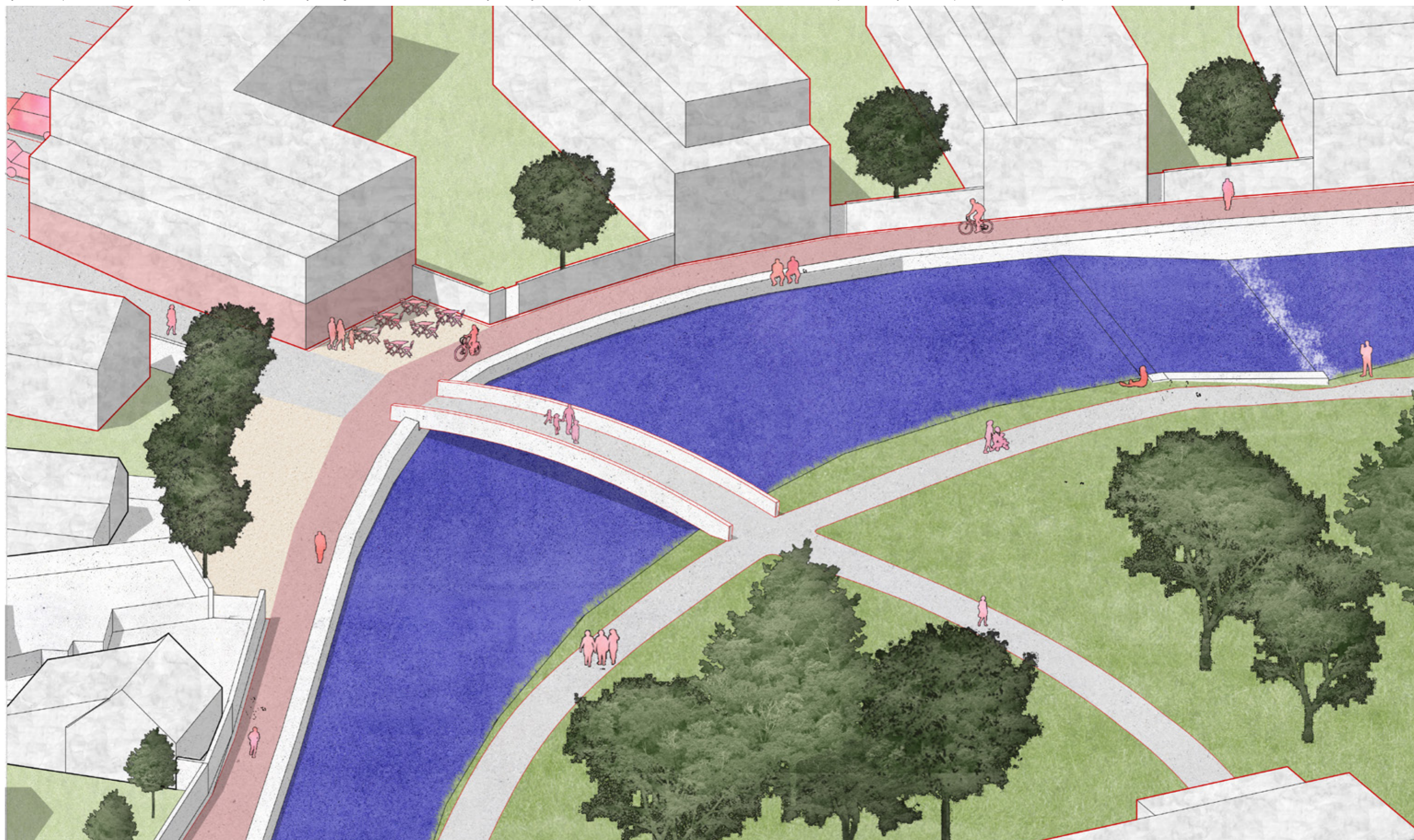
Návrhem stezky podél Bělé a povodňového parku mezi řekou a městskou třídou vzniká nové nábreží. Na levém břehu je vymezené jednak zástavbou stávajících

historických rodinných domků a jednak nově navrženými bytovými domy. Jejich charakter odpovídá menšímu měřítku místa, jsou tedy dvoupodlažní s ustou-

peným třetím podlažím a rozhraní mezi jejich zahradou a stezkou tvoří zeď, jako paralela ke způsobu vymezení staré zástavby ke korytu Bělé jinde ve městě.

Stávající most přes řeku nahrazují lávkou pro pěší, která navazuje na síť cest v parku. V rámci koncepce zadržení vody ve městě navrhují na Bělé vybudování jezu,

který je snadno přístupný a tvoří tak přidanou hodnotu říčky a parku. Pravý břeh se zde v parku mírně svažuje směrem k řece a umožňuje kontakt člověka s vodou.

NÁVRH

AREÁL ŠKROBÁREN

3

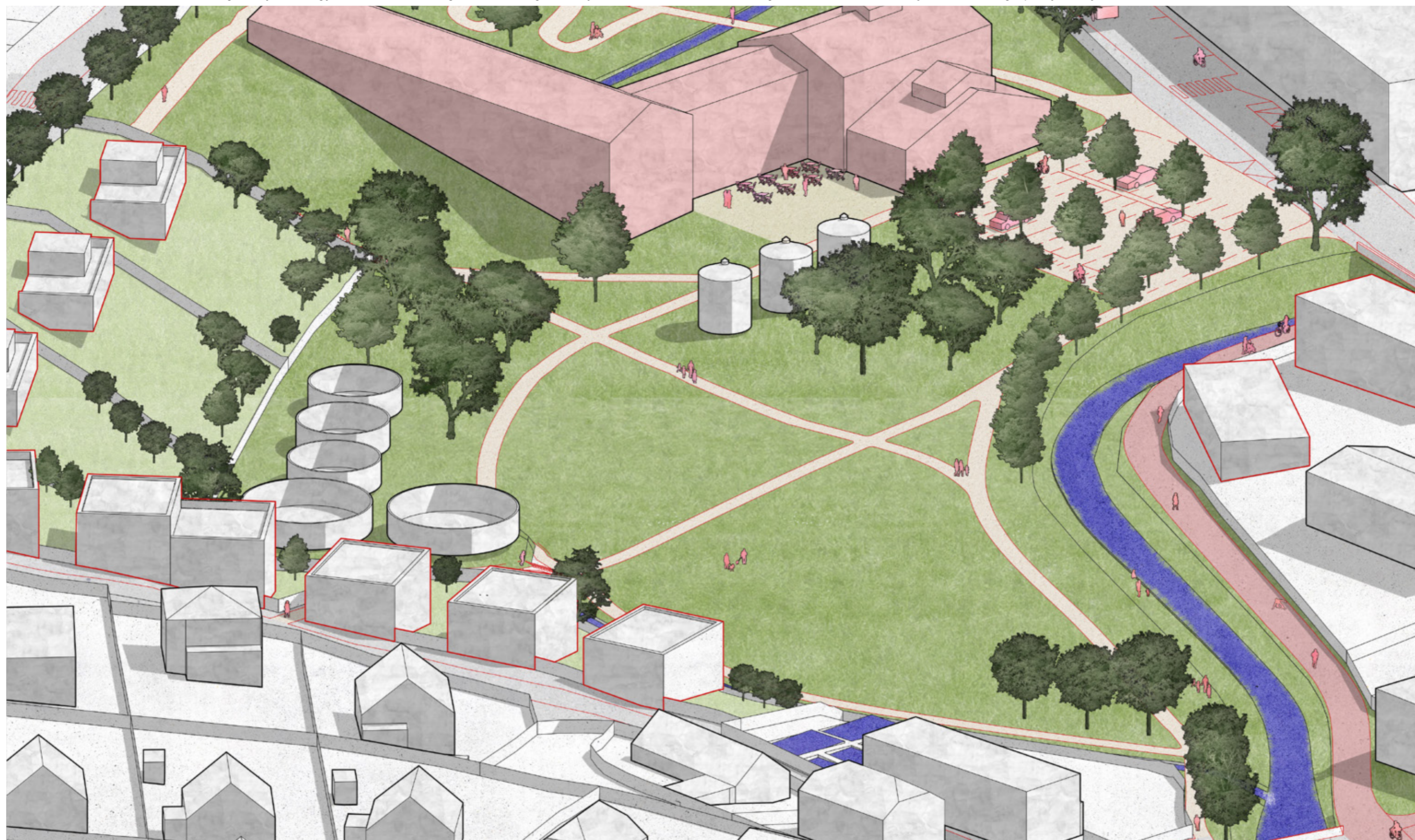
V návrhu předpokládám dlouhodobou neudržitelnost průmyslové výroby uvnitř města a transformuji historické budovy Škrobáren na centrum umění a řemesel.

Návrh kreativního využití takto specifického objektu s vlastní historií je ve městě žádoucí. Nachází se zde galerie, umělecké prostory, workshopy a menší řemeslné díl-

ny s vlastním showroomem, které mohou spolupracovat s pár desítek metrů vzdáleným učilištěm. V areálu Škrobáren vzniká postindustriální park, který má narozdíl

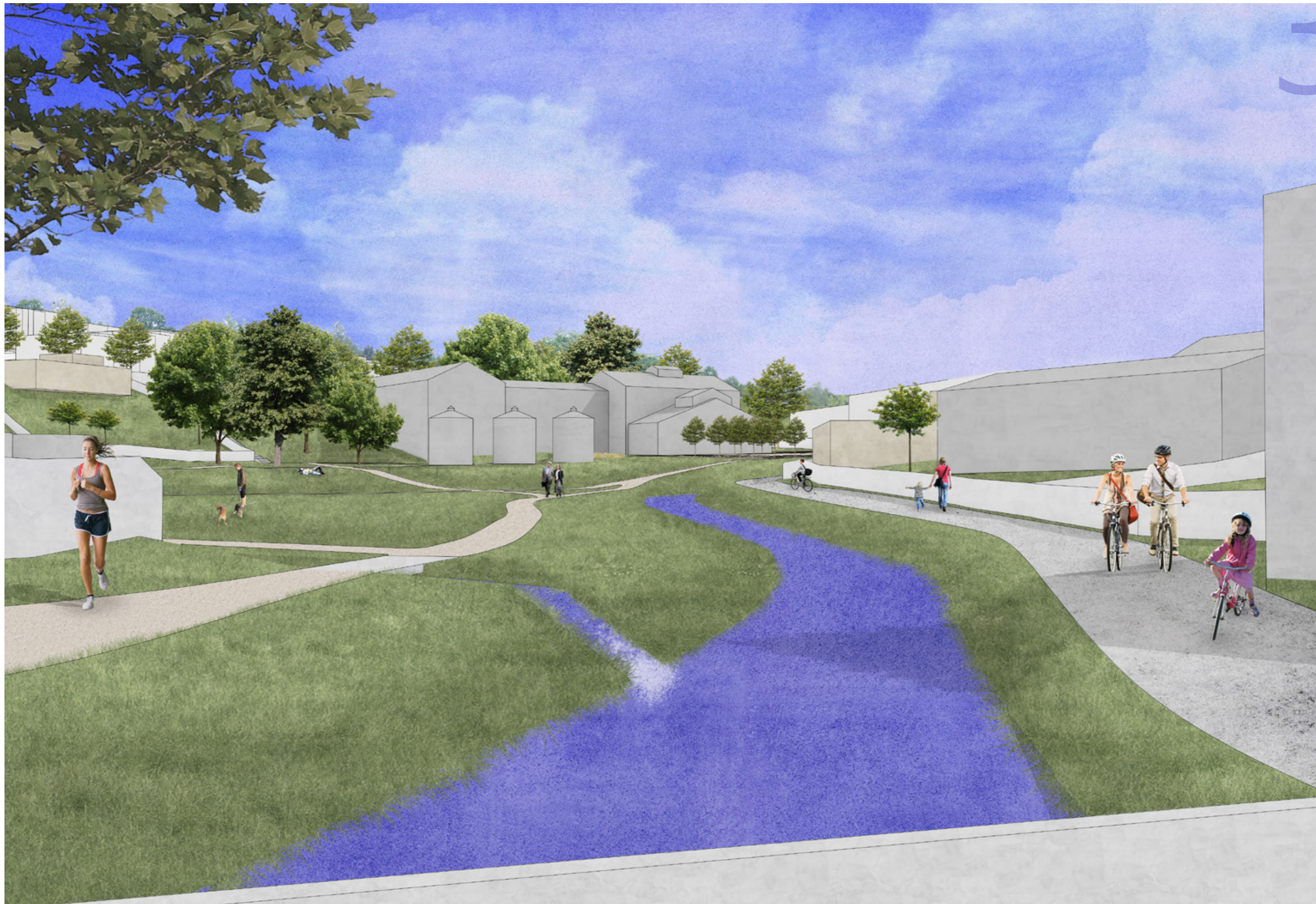
od městského parku poblíž centra charakter spíše kulturně rekreační podpořený aktivitami centra umění a řemesel. Obvod parku tvoří zástavba rodinných domů v

exkluzivní poloze s výhledem na město a ve spodní části nová cyklostezka. V parku dále odkrývám zatrubněný náhon a zpřístupňuji koryto říčky Bělé.

NÁVRH

4

SLOVO ZÁVĚREM

Diplomová práce Pelhřimov - *nemísto* pro mne byla cennou zkušeností. Z Pelhřimova pocházím a proto bylo pro mne velmi zajímavé skrz tuto práci objevovat nové souvislosti, například při vypracovávání analýz, a nabourávat dosavadní vnímání svého rodného města při samotném navrhování.

Zpočátku jsem se soustředila na průtah samotný, ale ukázalo se, že odrazovým můstkem pro revitalizaci území je transformace říčky Bělé, díky níž vyplývá podoba celkového návrhu o něco samozřejměji. Myslím, že se mi podařilo svým návrhem naplnit předem stanovené cíle, posunout tak vývoj města kupředu a přispět do diskuze o jeho budoucím směřování, tedy alespoň v akademické rovině. Výsledkem diplomové práce je urbanistický návrh, který se zabývá souvislostmi v menším měřítku. Dalším krokem by zajisté bylo zpracování měřítek větších, například navržení městského mobiliáře či samotných veřejných budov. Věřím, že ale návrh svůj účel splnil a vytvořil z dané lokality plnohodnotnou součást města, a transformoval tak *nemísto* na *místo*.

Tereza Mirská

BIBLIOGRAFIE

- D-maps.com [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://d-maps.com>
  - Analýzy výškopisu [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://ags.cuzk.cz>
  - Národní geoportál INSPIRE [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>
  - Pelhřimov. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Pelh%C5%99imov>
  - Pelhřimov: Oficiální stránky města [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mupe.cz/>
  - ČÚZK: Státní správa zeměměřictví a katastru [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/>
  - ČSÚ: Český statistický úřad [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>
  - Pelhřimovský magazín [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://pelhrimov.mnoho.info/>
  - ČERNÝ, Jiří. Pelhřimov - Obraz města v architektuře 19. a 20. století. Pelhřimov: Okresní muzeum Pelhřimov, 1996.
  - ČECH, Rostislav. Procházka Pelhřimovem na pohlednicích 1897-1980. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2017. ISBN 978-80-7415-136-1.
  - ČÚZK - Archivní mapy [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://archivnimapy.cuzk.cz>
  - Google Earth [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.google.com/earth/download/gep/agree.html>
  - MARTÍNEK, Zdeněk a Petr HEJHAL. Pelhřimov. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2014. Dějiny českých, moravských a slezských měst. ISBN 978-80-7422-289-4.
  - HBH PROJEKT a Ing. H. PALÁŠKOVÁ. I/19 Starý Pelhřimov - obchvat: Oznamení dle §6 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivu na životní prostředí. 2016.
  - Mapy.cz [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://mapy.cz>
  - Národní památkový ústav: Památkový katalog [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.pamatkovykatalog.cz/>
  - Strategický plán rozvoje města Pelhřimov na období 2014 - 2020: Profil města. In: . Regionální rozvojová agentura Vysočina z.s.p.o., 2013, 3. verze.
  - Ředitelství silnic a dálnic ČR [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.rsd.cz/wps/portal>
  - Pejř.info [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://pejr.info/>
  - Cleerio: Pelhřimov [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://maps.cleerio.cz/pelhrimov#z=17&y=-694497.6941287996&x=-1122793.905070023&w=eyJsljp7lj13ljoxfX0%3D>
  - Mapa záplavových území [online]. [cit. 2018-04-02]. Dostupné z: <http://dpp.hydrosoft.cz>
  - Státní okresní archiv Pelhřimov
-
- AUGÉ, Marc. Non-places: introduction to an anthropology of supermodernity. New York: Verso, 1995. ISBN 1--85984--051-5.
  - HEČKOVÁ, Michaela. O městech a lidech. Ústí nad Orlicí: Piána na ulici, 2016. ISBN 978-80-270-1016-5.
  - Non-place. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-05-21]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Non_place
  - MELKOVÁ, Pavla. Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy [online]. Praha: Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, 2014 [cit. 2018-05-21]. ISBN 978-80-87931-09-7.

TEREZA MIRSKÁ - DIPLOMOVÁ PRÁCE
ATELIER REDČENKOV - DANDA
FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT
V PRAZE 2018

